

ΕΥ ΖΗΝ

Εγκαταστάσεις υδροθεραπείας και φιλοξενίας στο
Κόκκινο Νερό Μελιβοίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τίτλος Διπλωματικής εργασίας: ΕΥ ΖΗΝ: Εγκαταστάσεις υδροθεραπείας και φιλοξενίας στο Κόκκινο Νερό Μελιβοίας

Φοιτήτρια: Δακούκη Αναστασία – Παρασκευή

Επιβλέποντες καθηγητές: Φιλίππιτζής Δημήτρης, Μανωλίδης Κώστας

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται τον σχεδιασμό μιας μικρής ξενοδοχειακής μονάδα, που να προσφέρει υπηρεσίες όχι μόνο σε αυτούς που χρησιμοποιούν το κατάλυμα, αλλά και στους επισκέπτες που έρχονται για λίγες ώρες και είτε θέλουν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες που προσφέρονται στο κτίριο του υδροθεραπευτηρίου, είτε να απολαύσουν τη φυσική πηγή και τη φύση. Από τους περιορισμούς του εδάφους προέκυψε η βασική συνθετική ιδέα, δηλαδή από τον προσανατολισμό του οικοπέδου, την κλίση του βουνού, τη θέα, τα φυσικά στοιχεία και τη χρήση του κτιρίου. Σχεδιάστηκαν δύο βασικοί ημιυπόσκαφοι όγκοι, ένας για την ξενοδοχειακή μονάδα κι ένας για την υδροθεραπεία, ακολουθώντας την κλίση του εδάφους. Το δώμα του υδροθεραπευτηρίου λειτουργεί ως αυλή για τους χώρους εστίασης του ξενοδοχείου και φιλοξενεί τη μοναδική πισίνα με κανονικό νερό. Η σύνδεση του συγκροτήματος με την πηγή του ιαματικού νερού στη χαράδρα έγινε με το σχεδιασμό ενός μονοπατιού με τρόπο που να μην παρεμβαίνει σε μεγάλο βαθμό στο τοπίο. Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν είναι φυσικά, και σχεδιάστηκαν επίσης κάποιες εγκαταστάσεις σε αρμονία με τη φύση για χαλάρωση και παρατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος.

Στο επίπεδο της υποδοχής βρίσκεται το κτίριο του υδροθεραπευτηρίου. Από κει οι επισκέπτες μπορούν να κατευθυνθούν προς το ξενοδοχείο ή προς τους χώρους του υδροθεραπευτηρίου από ξεχωριστές διαδρομές. Στο υδροθεραπευτήριο υπάρχουν ιδιωτικές πισίνες με ιαματικό νερό, αλλά και μία μεγάλη κοινή, υδρμαλλάξεις, καταιονητήρες, όπως επίσης σάουνα και χαμάμ. Σχεδιάστηκαν και αίθουσες αρωματοθεραπείας και μασάζ, όπως επίσης και γυμναστήριο. Ο όγκος του ξενοδοχείου χωρίστηκε σε δύο κτίρια, το βασικό κτίριο κι ένα μικρότερο που φιλοξενεί τις σουίτες. Στο βασικό κτίριο στον κάτω όροφο βρίσκονται οι χώροι εστίασης και οι βοηθητικοί χώροι, ενώ στον επάνω όροφο τα δωμάτια με τις φυτεμένες αυλές.

ABSTRACT

Diploma project title: WELL-BEING: Hydrotherapy and accommodation facilities in Kokkino Nero of Melivoia

Student: Dakouki Anastasia - Paraskevi

Supervisors: Filippitzis Dimitris, Manolidis Kostas

This project concerns the design of a small hotel unit, which will also offers services not only to those who use the accommodation, but also to the visitors who come to use the facilities of the hydrotherapy, or just enjoy the natural healing spring and the nature. From the restrictions of the ground came up the basic synthetic idea, meaning the orientation of the plot, the mountain slope, the view, the natural elements and the use of the building. Two basic semi-undercover volumes have been designed, one to accommodate the hotel unit and the second one to accommodate the hydrotherapy, according the slope of the ground. The terrace of the hydrotherapy building operates as courtyard for the eating establishments of the hotel and has the only pool with no thermal water. The link of the complex with the source of the thermal water in the gorge is done with the design of a path in a way that there is no significant intervention in the natural environment. Natural materials have been used. There are also designed some facilities in harmony with nature. These facilities are used for relaxation and observation of the natural environment.

The building that accommodates the hydrotherapy is located on the level of the reception. From this point the visitors may head for the hotel or the hydrotherapy from two separate paths. In the hydrotherapy there are three private pools with thermal water, and a big common one, Jacuzzi, shower-baths, sauna and hamam. There are also designed a room for aromatherapy and a room for massage, and a gym as well. The volume of the hotel has been separated in two buildings. The big and basic building accommodates on the ground floor the eating establishments and the auxiliary spaces, and on the floor there are the rooms with their planted yards. The small second volume accommodate the suites of the hotel.

EY ZHN

Εγκαταστάσεις υδροθεραπείας και φιλοξενίας στο Κόκκινο Νερό Μελιβοίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
της

ΔΑΚΟΥΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

επιβλέποντες καθηγητές

ΦΙΛΙΠΠΙΤΗΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΝΩΛΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τουρισμός υγείας / Ιαματικός τουρισμός

Σύντομη ιστορία του σπα

Αρχαία Ελλάδα

Αρχαία Ρώμη

Μεσαίωνας

Βυζάντιο

Μουσουλμανικός κόσμος

Ιαπωνία

Ευρώπη _ 19ος - 20ος αιώνας

Παραδείγματα Ελλάδας

Χρονολογική προσέγγιση ιαματικών πηγών Κόκκινου Νερού – Ιστορικά στοιχεία περιοχής

Εισαγωγή στο θέμα

Πρόταση

Επιλογή οικοπέδου / τοποθεσίας και ανάλυση περιοχής

Συνθετική ιδέα και βιοκλιματικά στοιχεία

Κτιριολογικό πρόγραμμα

Σχέδια

Κατόψεις

Κατασκευαστικές λεπτομέρειες

Τομές

Όψεις

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

Βιβλιογραφία – Πηγές

Τουρισμός Υγείας/ Ιαματικός Τουρισμός

Ως θεραπευτικός τουρισμός (ή τουρισμός υγείας) χαρακτηρίζεται ο συνδυασμός διακοπών με την παροχή υπηρεσιών στον τομέα της υγείας, με απώτερο σκοπό την ευεξία. Αφορά την πρόληψη, διατήρηση, θεραπεία, ανάρρωση και αποκατάσταση της υγείας με σύγχρονες ιατρικές μεθόδους ή με φυσικές μεθόδους, συνδυάζοντας παράλληλα την ξεκούραση, τη χαλάρωση και τη διασκέδαση.

Η βασική ιδέα είναι η σωματική, πνευματική, ψυχική και συναισθηματική αναζωογόνηση του ατόμου μακριά από την καθημερινή ρουτίνα σε ένα όμορφο χαλαρωτικό περιβάλλον. Πρόκειται για μορφή τουρισμού που μπορεί να αναπτύσσεται καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και σχετίζεται με το πολυτιμότερο αγαθό, την υγεία και που δίνει τη δυνατότητα σε άτομα με ειδικές ανάγκες ή σταθεροποιημένα χρόνια νοσήματα να ταξιδεύουν απρόσκοπτα σε τουριστικούς προορισμούς που επιθυμούν.

Μπορούμε να διακρίνουμε δύο μεγάλες κατηγορίες:

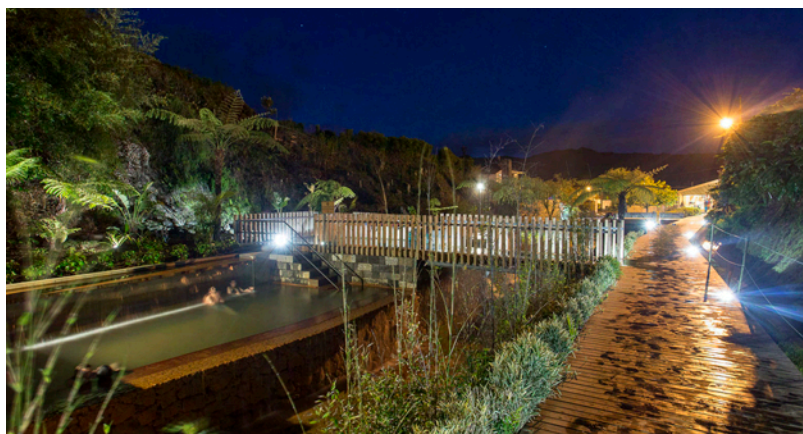
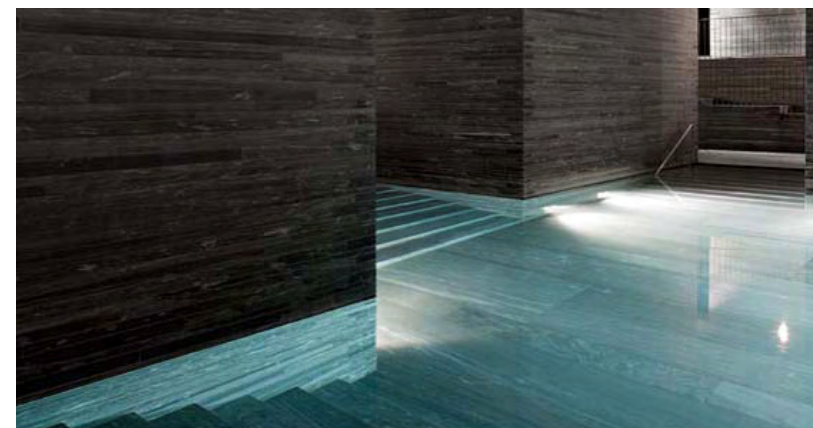
- τον 'ιατρικό τουρισμό', που απευθύνεται σε τουρίστες – ασθενείς που κάνουν συνήθως χρήση εξειδικευμένων υπηρεσιών ιατρικής παρακολούθησης και θεραπείας, καθώς και στον
- 'τουρισμό ευεξίας' που απευθύνεται σε τουρίστες που επιθυμούν να εμπλουτίσουν τις διακοπές τους με υπηρεσίες βελτίωσης ή διατήρησης της υγείας τους (SPA, θαλασσο-θεραπεία, υδροθεραπεία).

Στην τελευταία κατηγορία εντάσσεται και ο παραδοσιακός 'ιαματικός τουρισμός' (θερμαλισμός).

Ο ιαματικός τουρισμός αποτελεί μια ειδική μορφή τουρισμού πολύ πιο ευρεία, που σύμφωνα και με την ετυμολογία της λέξης, περιλαμβάνει τη μετακίνηση ανθρώπων και τη διαμονή σε περιοχές στις οποίες

προσφέρονται υποδομές και υπηρεσίες θεραπείας και ίασης βάσει φυσικών πόρων ή άλλων φυσικών συνθηκών. Για παράδειγμα, σε πολλές χώρες του εξωτερικού, εκτός από τις ιαματικές πηγές και νερά, άλλοι φυσικοί πόροι (και συνθήκες) που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού είναι τόσο οι κλιματολογικές συνθήκες (κλιματοθεραπεία) όσο και τα θαλασσινά νερά (θαλασσοθεραπεία).

Τα κέντρα ιαματικού τουρισμού-θερμαλισμού είναι ειδικές τουριστικές εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών ιαματικού τουρισμού με κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό, στις οποίες εντάσσονται μονάδες ιαματικής θεραπείας ή και εγκαταστάσεις θαλασσοθεραπείας, στις οποίες γίνεται οπωσδήποτε χρήση ιαματικών φυσικών πόρων υπό ιατρική παρακολούθηση για λόγου υγείας (προληπτικούς ή θεραπευτικούς), φυσικής αποκατάστασης ή και αναζωογόνησης ιδίως με υδροθεραπεία, ποσιθεραπεία, εισπνοθεραπεία, ρινοπλύσεις, ατμόλουτρα, πηλοθεραπεία, καταιονισμούς ή άλλες επιστημονικώς αναγνωρισμένες μεθόδους.

Σύντομη ιστορία του σπα

Αρχαία Ελλάδα

Η χρήση του λουτρού ήταν πολύ διαδεδομένη στους αρχαίους Έλληνες. Οι αρχαίοι Έλληνες ήταν από τους πρώτους που χρησιμοποίησαν τα λουτρά, όπως επίσης αρχαίοι Έλληνες γιατροί, φυσικοί, ιστορικοί, και γεωγράφοι ήταν οι πρώτοι που ασχολήθηκαν με τις πηγές και τα μεταλλικά ύδατα. Υπήρχαν λουτρά που χρησιμοποιούνταν για καθαριότητα και τόνωση και λουτρά για θεραπευτικούς σκοπούς. Ο σπαρτιατικός, πειθαρχημένος τρόπος ζωής, επέβαλε στους Λακεδαιμόνες να λούζονται στα ψυχρά νερά του ποταμού Ευρώτα για σκληραγώγηση. Αντίθετα οι Αθηναίοι, ανάλογα με τις περιστάσεις, έκαναν χρήση θερμών και ψυχρών λουτρών, τα οποία και θεωρούσαν παράγοντα υγείας και πολιτισμού. Οι Μακεδόνες προτιμούσαν τα ψυχρά λουτρά, καθώς πίστευαν πως τα θερμά προκαλούσαν μαλθακότητα. Τα λουτρά στην αρχαία Ελλάδα ήταν συνδεδεμένα με τις αντιλήψεις, τα ήθη κι έθιμα, τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής.

Οι αρχαιότερες λουτρικές εγκαταστάσεις που γνωρίζουμε, λειτούργησαν στη Σύβαρη, αρχαία πόλη της Μεγάλης Ελλάδας στη Νότια Ιταλία, τέλος του 6ου π.Χ. αιώνα. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις αλλά και η διαδικασία του λουτρού στα αρχαία ονομάζεται «βαλανείον». Βαλανεία βρίσκουμε στην Αθήνα από τον 5ο π.Χ. αιώνα, αλλά η διάδοση τους συνεχίζει να είναι μεγάλη και κατά τους ελληνιστικούς χρόνους. Τα βαλανεία ήταν δημόσια ή ιδιωτικά και βρίσκονταν συνήθως κοντά σε γυμνάσια.

Ο Ηρόδοτος (484-410 π.Χ.) θεωρείται ο πρώτος ερευνητής των ιαματικών πηγών, ενώ ο Ιπποκράτης ο σημαντικότερος ερευνητής των θερμών ιαματικών

λουτρών και πατέρας της λουτροθεραπείας, ο οποίος ασχολήθηκε συστηματικά με το αντικείμενο, κατηγοριοποίησε τις πηγές και κατέγραψε τις ασθένειες στις οποίες είχαν ευεργετική επίδραση.

Ως κύριες αίθουσες των λουτρών μπορεί να αναφέρει κανείς:

- Το αποδυτήριο, χώρο όπου οι λουόμενοι άφηναν τα ρούχα τους
- Το εφηβείο, χώρο άσκησης των εφήβων.
- Το βαλανείο, χώρο κυρίως λουτρών με τους “παραχύτες”-“βαλανείς”.
- Το πυριατύριο, θερμαινόμενο χώρο για την εφίδρωση των λουόμενων. Αυτά θερμαίνονταν είτε με κλίβανο, που ήταν τοποθετημένος κάτω από το δάπεδο, είτε από ατμό, που έβγαινε από μεγάλους λέβητες.
- Το αλειπτήριο, χώρο για την επάλειψη του σώματος με αρωματικά έλαια.

Τον 6ο και 5ο π.Χ. αιώνα, την προ-Ιπποκρατική περίοδο, η ιατρική τέχνη ασκούνταν στα Ασκληπιεία, τα οποία λειτουργούσαν ως χώροι λατρείας και ως θεραπευτικά κέντρα. Στα Ασκληπιεία η θεραπευτική αγωγή εφαρμοζόταν σε τρία επίπεδα: η γενική για όλους τους επισκέπτες, η προπαρασκευαστική για τη θεραπεία του ασθενούς και η ειδική για κάθε αρρώστια. Τα τρία σημαντικότερα Ασκληπιεία ήταν της Τρίκκης (γενέτειρας του Ασκληπιού), της Επιδαύρου και της Κω. Το Ασκληπιείο της Επιδαύρου θεωρείται ότι αποτελεί το κατ’ εξοχήν ιερό της υδρολατρείας και υδροθεραπείας. Το Ασκληπιείο της Κω είχε λουτήρες για την υδροθεραπεία και κρήνες με άφθονο νερό. Σημαντικό επίσης ήταν το Ασκληπιείο της Περγάμου,

πατρίδας του Γαληνού.

Ο Ιπποκράτης (460- 375 π.Χ.), ο οποίος θεωρείται ο πατέρας της ιατρικής επιστήμης και της υδροθεραπείας ήταν ο πρώτος που μελέτησε συστηματικά τη θεραπευτική χρήση των θερμών και ψυχρών λουτρών και την αποσυνέδεσε από τη θρησκεία. Ο ίδιος ταξινόμησε τα νερά σε τρεις κατηγορίες: νερό πόσιμο, νερό αλμυρό και νερό θαλασσινό (ύδωρ ποτόν, αλμυρόν, θάλασσα). Με τον όρο «νερό αλμυρό» εννοούσε τα ιαματικά νερά. Στα έργα του τόνισε την επίδραση του κλίματος, των μορφολογικών συνθηκών και της διατροφής στην ανθρώπινη υγεία. Το σύνολο του έργου του Ιπποκράτη για τα νερά και το κλίμα, αποτελεί αναμφισβήτητη την πρώτη κλινική υδροθεραπεία, την οποία κληροδότησε στις μεταγενέστερες γενιές. Οι αντιλήψεις του για το

κλίμα και τις θεραπευτικές ιδιότητες των νερών και των λουτρών θα αποτελέσουν τη βάση πάνω στην οποία θα συγκροτηθεί η επιστήμη της κλιματοθεραπείας και της υδροθεραπείας.

«Μέγισται μὲν οὖν ἐσὶν αἵ τινες φύσιος αἰ διαλλαγαί, ὅπειτα δὲ καὶ ἡ χώρα, ἐν ᾗ τινες τρέφηται καὶ τὰ ζῷα. ἐρρήσεις γὰρ ὅτι τὸ πλῆθος τινος χώρας τὴ φύσει ἠκολουθεῖντα καὶ τὰ ἐξέδεα τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς τρόπους.» (Ιππ. Περί αἱρῶν, υδάτων, τόπων)

ΑΡΧΑΙΑ ΡΩΜΗ

Επηρεασμένοι από το αρχαιοελληνικό λουτρό, οι Ρωμαίοιδημιούργησανταρωμαϊκάλουτράήρωμαϊκές θερμές, πολυτελή κτίρια που χαρακτηρίζονταν από συμμετρία, μνημειώδη κλίμακα και ποικίλα δομικά υλικά. Μερικά από τα χαρακτηριστικά τους ήταν η έντονη συμμετρία, το μνημειώδες και εντυπωσιακό σύνολο αλλά και ο πλούτος στο κτιριολογικό πρόγραμμα και την ποικιλία των δομικών υλικών. Η κτιριακή τυπολογία βασίζεται στην θερμοκρασία της κάθε αίθουσας : ψυχρή – «frigidarium», χλιαρή – «tepidarium» και θερμή - «caldarium». Το εσωτερικό χαρακτηρίζεται από επενδύσεις στους τοίχους, ψηφιδωτά και πολυτελή δάπεδα, εντυπωσιακά αρχιτεκτονικά στοιχεία όπως στοές, θόλοι, κίονες και αψίδες, ενώ δινόταν και ένα μουσειακός χαρακτήρας με την τοποθέτηση πολύτιμων γλυπτών θεοτήτων και αθλητών .

Το λουτρό είχε και εδώ πολιτισμικό χαρακτήρα, ενώ αποτελούσε προνόμιο των εύπορων που τόνιζε την πολυτελή ζωή τους. Οι λουόμενοι ακολουθούσαν καθορισμένη πορεία στα λουτρά. Ξεκινούσαν από κρύο λουτρό, συνέχιζαν σε χλιαρό λουτρό όπου απολάμβαναν μασάζ, έπειτα προχωρούσαν σε θερμό λουτρό όπου χαλάρωναν και συναναστρέφονταν με άλλους λουόμενους και κατέληγαν πάλι σε ψυχρό λουτρό. Μετά το τέλος αυτής της διαδρομής, ο λουόμενος μπορούσε να παραμείνει στο κτίριο για να πραγματοποιήσει άλλες δραστηριότητες όπως το να φάει ή να παρακολουθήσει ένα καλλιτεχνικό δρώμενο. Τα λουτρά ενσωματώθηκαν απόλυτα στις κοινωνικές δραστηριότητες και σε συνδυασμό με άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις αποτέλεσαν ιδιαίτερο τμήμα

των κτιριακών και πολεοδομικών συγκροτημάτων. Όπως γράφει ο Βιτρούβιος, στη Ρώμη η μεγαλύτερη κατανάλωση νερού γινόταν από τις λουτρικές εγκαταστάσεις, γι' αυτό και η κατασκευή των υδραγωγείων έφτασε σε τελειότητα. Οι υπηρεσίες που δέχτηκαν τα λουτρά ήταν πάρα πολλές: μασάζ, αποτριχώσεις, περιποίηση άκρων, αισθητική προσώπου και σώματος. Κυριότεροι χώροι των ρωμαϊκών θερμών είναι:

- Aroducteria: Αποδυτήρια ανδρών και γυναικών
- Palestra: Γυμναστήριο
- Heliokamin: Χώροι ηλιασμού
- Sudatoria: Ιδρωτήρια με ρεύμα θερμού αέρα
- Calidarium (Cellam Caldarium): Κυκλικός χώρος θερμού λουτρού με σφαιρικό θόλο
- Tepidarium (Cellam Tepidarium): Ορθογωνικός χώρος λουτρού με σταυροθόλια και χλιαρή θερμοκρασία
- Frigidarium (Cellam Frigidarium): Χώρος κρύου λουτρού με δεξαμενή κολύμβησης
- Elaeotherium Alipterium: Χώρος για επάλειψη με αρωματικά έλαια.

Σ' αυτά τα χρόνια, ιαματικά λουτρά χτίστηκαν σε όλη τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών στην Αφρική και στην Αγγλία.

Μεσαίωνας

Κατά το μεσαίωνα, στις χριστιανικές κοινωνίες το νερό των φυσικών πηγών γίνεται θεραπευτικό προϊόν, το οποίο συνοδεύει συμβολικά την προσευχή. Ωστόσο το έθιμο της λουτροθεραπείας φτάνει σε παρακμή όταν οι ιδρυτές ταγμάτων, όπως ο Αυγουστίνος (430), επιτρέπουν τη χρήση λουτρού μόνο μία φορά το μήνα. Η λουτροθεραπεία αποκτά πιο σημαντική θέση από τον 12ο και 13ο αιώνα, όταν η τάξη των μεγαλεμπόρων αρχίζει να ακμάζει. Στη Γερμανία παρουσιάζεται ιδιαίτερη άνθηση των λουτρών. Στους μεσαιωνικούς χώρους των λουτρών εισάγεται ένα νέο είδος εφιδρωτικού μπάνιου με ζεστό αέρα, που μοιάζει με τη σημερινή σάουνα. Αρχικά, κοντά στις πηγές στήνονταν ξύλινοι λουτήρες, οι οποίοι αργότερα μετατρέπονταν σε πισίνες με ένα απλό χώρισμα στη μέση για άνδρες και γυναίκες. Τα λουτρά αρχίζουν πλέον να παίζουν καθοριστικό ρόλο στην καθημερινή ζωή των πολιτών. Ως αποτέλεσμα, οι ηγεμόνες κατοχυρώνουν στο λαό ως κοινωνικό δικαίωμα την χρήση της λουτροθεραπείας. Έτσι η παράλογη χρήση των λουτρών καθαριότητας ταυτίστηκε με την πραγματική σημασία του ιαματικού μπάνιου, αφού άνδρες και γυναίκες μαζί παρέμεναν για πολλές ώρες στα ομαδικά λουτρά. Η συχνή χρήση των λουτρών υιοθετήθηκε και από τους κληρικούς ανατρέποντας την φήμη περί αλουσιάς τους, αφού στα τυπικά των μονών επιτρεπόταν το λούσιμο μία με δύο φορές το μήνα, ενώ για τους ασθενείς μία με δύο φορές την εβδομάδα. Ο χρόνος μέσα στα λουτρά κυλούσε με μουσική, φαγητό και ποτό. Τα λουτρά, ωστόσο, ήταν ελεύθερα για τους άπορους

πολίτες, πολλοί από τους οποίους είχαν μολυνθεί από σοβαρές μεταδοτικές ασθένειες (πχ λέπρα). Οι γιατροί της εποχής υποψιάζονταν ότι τα λουτρά αυτά είχαν αρνητικές επιπτώσεις στον οργανισμό αλλά δεν μπορούσαν να τεκμηριώσουν την άποψή τους. Εν τω μεταξύ οι δερματικές παθήσεις πολλαπλασιάστηκαν, ενώ η σύφιλη που μεταφέρθηκε από Ισπανούς στρατιώτες της νότιας Αμερικής και εξαπλώθηκε με εκπληκτική ταχύτητα ήταν ίσως το κυριότερο ανασταλτικό μέσο που σταδιακά αποδυνάμωσε τη λειτουργία των λουτρών. Από τον 14ο αιώνα και μετά τα λουτρά επανέρχονται και αρχίζει η ίδρυση των λουτρικών κέντρων κούρας. Παρατηρείται απροσδόκητη αύξηση των ιαματικών εγκαταστάσεων στις υπό σχηματισμό λουτροπόλεις.

Βυζάντιο

Γνωρίζουμε επίσης ότι κατά την βυζαντινή περίοδο τα λουτρά ήταν αρκετά διαδεδομένα. Κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο η εξέλιξη των λουτρών παίρνει δύο κατευθύνσεις, αυτή των λουτρών καθαριότητας και αυτή της θεραπευτικής αγωγής, χωρίς η μία να αποκλείει ή να υπερτερεί της άλλης. Στην ώριμη περίοδο η ανάγκη των πολιτών για ψυχαγωγία ενισχύει την καθιέρωση των λουτρών ως μέσο κοινωνικής πράξης. Το πόσο διαδεδομένη ήταν η χρήση των λουτρών κατά την βυζαντινή περίοδο φανερώνεται από τον αριθμό των λουτρικών εγκαταστάσεων. Επί Θεοδοσίου Β' στην πρωτεύουσα υπήρχαν οχτώ μεγάλα δημόσια λουτρά και εκατό πενήντα ιδιωτικά. Σύμφωνα με την άποψη της Εκκλησίας, τρία μπάνια την ημέρα ήταν υπερβολικά, ωστόσο τα δύο ήταν φυσιολογικό φαινόμενο. Ωστόσο, οι κληρικοί που συλλαμβάνονταν να κάνουν δύο λουτρά την ημέρα δέχονταν αυστηρές επιπλήξεις. Οι πλούσιοι είχαν ιδιόκτητα λουτρά, ενώ για τους υπόλοιπους υπήρχαν τα δημόσια, τα οποία στεγάζονταν σε επιβλητικά, πολυτελή κτίρια και παρείχαν όλες τις ανέσεις. Από την εποχή του Ιουστινιανού, τα δημόσια λουτρά είχαν μπανιέρες σε χωριστά διαμερίσματα, τα οποία βρίσκονταν γύρω από μια μεγάλη κυκλική λίμνη. Το νερό ζεσταινόταν σε μεγάλους λέβητες και διοχετευόταν στους διάφορους χώρους μέσα από ένα σύστημα σωληνώσεων. Υπήρχε η δυνατότητα να επιλέξει κάποιος το κρύο μπάνιο ή το ατμόλουτρο. Εκτός από τους κύριους χώρους που προορίζονταν για το λούσιμο, και τους βοηθητικούς χώρους υγιεινής, υπήρχαν και τα περίπτερα που οδηγούσαν στα αποδυτήρια, όπου οι λουόμενοι έδιναν τα ενδύματά

τους. Κατώτεροι υπάλληλοι τα παρελάμβαναν και τα φύλαγαν. Κοινά λουτρά αντρών και γυναικών σε ανοικτό χώρο δεν συναντώνται στο Βυζάντιο. Σε κλειστό χώρο όμως το κοινό λουτρό, ήταν κάτι συνηθισμένο, παρά τις διαμαρτυρίες των πατέρων της Εκκλησίας. Πολλοί, επίσης, θεωρούσαν σκάνδαλο το να ξεγυμνώνονται σε κοινή θέα όσοι και όσες χρησιμοποιούσαν τα λουτρά. Ωστόσο, στα λουτρά ο επισκέπτης συναντούσε ακόμα και κληρικούς ή ασκητές. Στα δημόσια λουτρά η είσοδος στους άντρες επιτρεπόταν οποιαδήποτε ώρα της ημέρας, ενώ στις γυναίκες μόνο το βράδυ. Η προσωπική υγιεινή ήταν θέμα πολιτισμού στο Βυζάντιο.

Μουσουλμανικός κόσμος

Στον μουσουλμανικό κόσμο τα δημόσια λουτρά, με την γενική άποψη περί υγιεινής και θρησκευτικής δραστηριότητας, αποτελούσαν μία από τις πιο παλιές παραδοσιακές μορφές κοινωνικής λειτουργίας. Τα δύο είδη τουρκικών λουτρών ήταν τα ιαματικά λουτρά «karlıca» και τα «hamam». Τα πρώτα αφορούσαν μια θερμή αίθουσα στο κέντρο της οποίας βρισκόταν μια στρογγυλή δεξαμενή, ενώ τα δεύτερα ακολουθούσαν την λειτουργία των ρωμαϊκών λουτρών με αποτέλεσμα να συνδυάζουν εξαγνισμό και εξυγίανση προετοιμάζοντας τον πιστό για προσευχή. Γι' αυτό και τα περισσότερα χαμάμ τοποθετούνται κοντά σε τεμένη-τζαμιά. Ήταν όμως μικρότερα σε μέγεθος και αποτελούσαν καταφύγια ηρεμίας και χαλάρωσης για όλο τον κόσμο παρά ένα τρόπο επίδειξης πλούτου. Μπορούσαν να το επισκεφθούν όλοι οι πολίτες πλούσιοι ή φτωχοί, άντρες ή γυναίκες, μουσουλμάνοι ή χριστιανοί, αρκεί να τηρούσαν τους κανόνες που όριζε το καθένα από αυτά. Για τις γυναίκες αποτελούσε το μοναδικό μέρος για ευχαρίστηση και καθαριότητα έξω από την οικία τους. Επίσης, σύμφωνα με το κοράνι, ο ψυχοσωματικός καθαρισμός έπρεπε να γίνεται με τρεχούμενο νερό και όχι με βύθιση του σώματος σε δεξαμενή νερού. Η μυστηριακή ατμόσφαιρα του χαμάμ οφειλόταν και πάλι στο φωτισμό μέσω κυκλικών ή αστεροειδών οπών στους θόλους που καλύπτονταν με φυσητό γυαλί και αποτελούσαν την μόνη πηγή φυσικού φωτισμού μέσα στο Χαμάμ. Μετά το λουτρό ακολουθούσε φαγητό και ποτό σε συνδυασμό με συζήτηση για κοινωνικοοικονομικά αλλά και πολιτιστικά θέματα. Τα λουτρά υπήρξαν

οι κατεξοχήν χώροι επαγγελματικών συμφωνιών αλλά και συνοικεσίων. Βλέπουμε λοιπόν ότι και στον μουσουλμανικό κόσμο τα λουτρά-χαμάμ εκτός από μέσο θρησκευτικής πρακτικής αποτελούσαν αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής ζωής των πολιτών. Οι Οθωμανοί γνώρισαν τη διαδικασία του λουτρού από τους βυζαντινούς, αλλά και από τα ρωμαϊκά και ελληνικά λουτρά στη Συρία και ενέταξαν την ευχαρίστηση του θερμού λουτρού στον καθημερινό τρόπο ζωής τους, σε όλη την επικράτεια της αυτοκρατορίας. Σύντομα απόκτησαν κυρίως θρησκευτική σημασία, λόγω της υγιεινής και της αγνότητας που επέβαλε ο ισλαμικός νόμος και αποτέλεσαν κέντρα συνάθροισης και αναφοράς σε όλες τις κατεκτημένες περιοχές και τις πόλεις της οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Ιαπωνία

Εκτός από τη ρωμαϊκή παράδοση σπα όπως ο συνδυασμός ζεστού λουτρού με κρύο, ή αθλητικές δραστηριότητες με μασάζ και χαλάρωση, άλλοι πολιτισμοί από όλο τον κόσμο σχηματίζουν τις δικές τους παραδόσεις σπα. Η Ιαπωνία είναι μία χώρα με μακρά παράδοση στα λουτρά. Υπάρχουν πολλές ιαματικές πηγές λόγω των ηφαιστειογενών βουνών. Το σπα είναι δημοφιλές στην Ιαπωνία από το 737 μ.Χ., όταν η πρώτη "Onsen" (θερμή πηγή), περιοχή κοντά στο Ιζούμο, έγινε δημόσια θερμική περιοχή. Πριν από τον 7ο αιώνα οι Ιάπωνες μάλλον λούζονταν σε ανοιχτούς χώρους καθώς δεν υπάρχουν ευρήματα κλειστών λουτρών. Όταν ασπάστηκαν τον Βουδισμό τα λουτρά και η καθαριότητα έπαιζαν πολύ σημαντικό ρόλο στη ζωή των πολιτών. Τα πρώτα ατμόλουτρα (iwaburo, kamaburo) ήταν στην ουσία φυσικές ή τεχνητές σπηλιές. Η είσοδος σε αυτές ήταν πολύ μικρή, ώστε να μην ξεφεύγει ο ατμός. Οι χώροι ήταν σκοτεινοί χωρίς παράθυρα και δεν υπήρχε διαχωρισμός με βάση το φύλο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την άνθηση της σεξουαλικής πράξης μέσα στα λουτρά. Τελικά αυτό το είδος λουτρών εγκαταλείφθηκε για λόγους υγιεινής και ηθικής.

Οι θερμές πηγές με μεταλλικά στοιχεία άρχισαν να γίνονται γνωστές για τις ιαματικές τους ιδιότητες από 18ο αιώνα, όταν χρησιμοποιούνταν από βουδιστές ιερείς για ίαση και χαλάρωση. Κατά την περίοδο «Meiji» (1867 – 1926 μ.Χ.) τα λουτρά υπέστησαν σημαντικές διαφοροποιήσεις στην οργάνωση των χώρων : Η είσοδος μεγάλωσε, οι δεξαμενές βυθίστηκαν μέσα στο δάπεδο, το ύψος των χώρων διπλασιάστηκε και αντί για ατμό γινόταν χρήση ζεστού νερού, που

επέτρεψε την προσθήκη ανοιγμάτων και το φωτισμό των χώρων. Το ξύλο που χρησιμοποιήθηκε στα δάπεδα και τις επενδύσεις, δημιούργησε στο χώρο μια πιο ευχάριστη ατμόσφαιρα και ένα περιβάλλον χαλάρωσης και ηρεμίας, σε συνδυασμό με το φυσικό φως. Μετά από ένα σεισμό, στον οποίο καταστράφηκαν πολλά λουτρά, ακολούθησε μια διαδικασία ανακατασκευής τους την περίοδο «Taisho» (1912 – 1926 μ.Χ.). Χρησιμοποιήθηκαν νέα υλικά, όπως κεραμικά πλακίδια αντί ξύλο στο δάπεδο και βρύσες για παροχή κρύου και ζεστού νερού.

Σήμερα το ιαπωνικό λουτρό φέρει αυτές τις αλλαγές και διατηρεί την τυπολογία που είχε, με ενίσχυση του φυσικού στοιχείου - βασική αρχή στην ιαπωνική κουλτούρα - με την προσθήκη μικρών κήπων στο εξωτερικό του, με τους οποίους οι χρήστες έχουν οπτική επαφή κατά τη διαδικασία του λουτρού.

Ευρώπη _ 19ος - 20ος αιώνας

Η παράδοση της λουτροθεραπείας εξελίχθηκε και εξαπλώθηκε και κατέληξε στον θεραπευτικό τουρισμό ('θερμαλισμό'), ο οποίος εντοπίζεται ως κοινωνικό φαινόμενο από τα μέσα του 19ου μέχρι τον 20ο αιώνα. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα δημιουργούνται οι μητροπόλεις του θεραπευτικού τουρισμού, οι οποίες εξελίσσονται σε κοσμοπολιτικά κέντρα.

Το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα είναι η περίοδος της μεγάλης ανάπτυξης αλλά και των κοινωνικών αναταραχών. Οι εφευρέσεις της επιστήμης και της τεχνολογίας πληθαίνουν και η ζωή «εκβιομηχανοποιείται». Ο τεράστιος πλούτος που συγκεντρώνουν οι αστοί, τους οδηγεί στην αναζήτηση της πολυτέλειας. Την επιδίωξη αυτή, θα κληθούν να εκφράσουν οι λουτροπόλεις, οι οποίες θα ανταποκριθούν σε αυτή την κοινωνική απαίτηση των χρηστών τους και θα αναπτύξουν μορφές οργάνωσης και χώρου, που θα αποτελέσουν τη βάση του τουρισμού, τον 20ο αιώνα.

Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο σημειώνεται μια στασιμότητα στην ανάπτυξη της λουτροθεραπείας. Η επαναλειτουργία των λουτροπόλεων παρατηρείται από τη δεκαετία του '60 και μετά, με τον επαναπροσδιορισμό της μορφής και της λειτουργίας τους. Σχεδιάζονται θεραπευτικές εγκαταστάσεις, πάρκα, χώροι αναψυχής. Αναπτύσσεται ένα νέο είδος τουριστικής σχολής, μια νέα δραστηριότητα για τους ανθρώπους της πόλης.

Η Γερμανία έχει μια μακρά παράδοση ιαματικών λουτρών. Ευρωπαίοι βασιλείς και αριστοκράτες επισκέπτονταν πόλεις με ιαματικά θερμαλιστικά

κέντρα. Μία από τις πιο γνωστές λουτροπόλεις της Γερμανίας είναι το Baden-Württemberg. Η Γερμανία πλέον έχει ένα από τα πιο πλήρως οργανωμένα ιαματικά κέντρα στην Ευρώπη με την υποστήριξη του γερμανικού ομοσπονδιακού συστήματος υγειονομικής περίθαλψης. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής και οι υψηλές απαιτήσεις, προσέλκυσαν σιγά-σιγά και το νεανικό κοινό που αντιμετώπισε τα ιαματικά λουτρά εκτός από ένα τρόπο προληπτικής θεραπείας και ως έναν τρόπο χαλάρωσης. Αυτός ήταν και ο λόγος για τον οποίο τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα, η λουτροθεραπεία παρουσιάζει μία έξαρση, κερδίζοντας συνεχώς έδαφος στον κλάδο των εναλλακτικών διακοπών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία του Ιαματικού Τουρισμού, γνωστότερου ως spa και wellness. Η συνεχής ζήτηση «άνοιξε» το δρόμο για έναν ιδιαίτερα κερδοφόρο κλάδο με τη δημιουργία θέρετρων ιαματικού τουρισμού που συνδυάζουν εκτός από τις υπηρεσίες υγείας την ευεξία και την ψυχαγωγία. Ο τουρισμός υγείας εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς σε ολόκληρη την Ευρώπη, ενώ ο συνδυασμός και άλλων υπηρεσιών μαζί με τη λουτροθεραπεία καθιστά τον κλάδο όλο και πιο ελκυστικό για το κοινό.

Παραδείγματα Ελλάδας

Παρακάτω παρουσιάζονται ορισμένα θερμαλιστικά κέντρα της Ελλάδας, όπως είναι σήμερα.

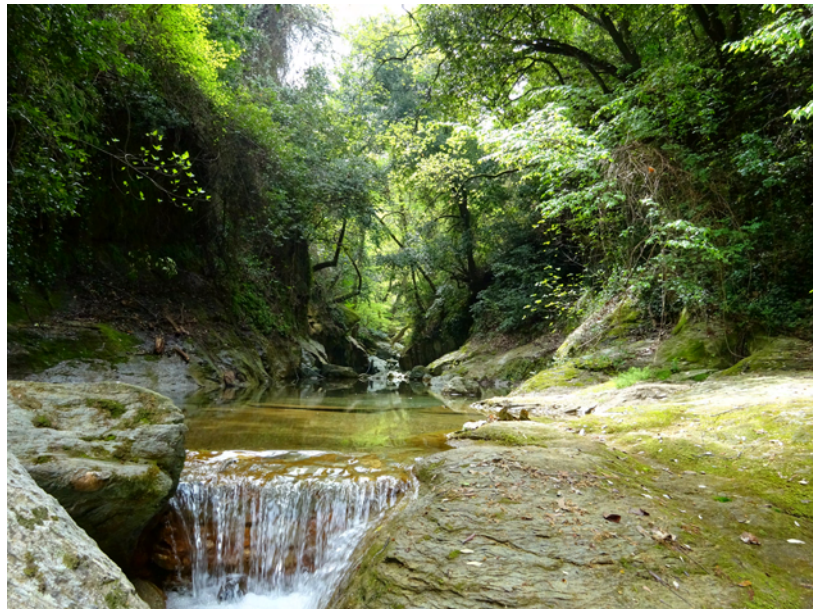
Λουτρά Πόζαρ

Λουτρά Σμοκόβου

Κόκκινο Νερό

Αιδηψός

Χρονολογική προσέγγιση ιαματικών πηγών Κόκκινου Νερού
Ιστορικά στοιχεία περιοχής

Το Κόκκινο Νερό πήρε το όνομά του από το μοναδικό «κόκκινο νερό» που αναβλύζει στην περιοχή, το οποίο περιέχει υποξείδια σιδήρου που χρωματίζουν κόκκινα τα πετρώματα. Το νερό έχει ιαματικές ιδιότητες και αναβλύζει στο ποτάμι που περιβάλλεται από πλούσια βλάστηση. Το νερό του ποταμού κατεβαίνει από το Φαράγγι της Καλυψώς. Το ιαματικό νερό έχει ιδιότητες ποσιθεραπείας.

Ο πρώτος που αναφέρθηκε στις ιδιότητές του ήταν ο Λατίνος ιστορικός Πλιόνιος.

Το 1930 χτίστηκε το πρώτο ξενοδοχείο, του Γεώργιου Δημητρακόπουλου, εκδότη της εφημερίδας «Ελευθερία», στην παραλία του Κόκκινου Νερού. Η μεταφορά γινόταν δια θαλάσσης από το Στόμιο, καθώς δεν υπήρχε ακόμα δρόμος για αμάξια.

Ο Δημητρακόπουλος προσπάθησε να εμφιαλώσει το ιαματικό νερό όμως απέτυχε, καθώς το νερό δεν διατηρούσε τη διαύγειά του. Ωστόσο αυτή δεν ήταν η πρώτη προσπάθεια εμφιάλωσης του νερού. Η πρώτη ήταν τον 19ο αιώνα από μια αγγλική εταιρεία, η οποία έκανε και ανάλυση του ιαματικού νερού ώστε να εξακριβωθεί η σύστασή του. Είχαν κατασκευάσει μάλιστα και εξέδρα που απαρτιζόταν από δύο τσιμεντένιες βάσεις, οι οποίες υπάρχουν ως σήμερα, μπροστά από την εκβολή του ποταμού στη θάλασσα. Η κατασκευή της εξέδρας πιθανόν έγινε για θαλάσσια μεταφορά και χρησιμοποιήθηκε ως το 1935, όταν κατασκευάστηκε η εξέδρα του ξενοδοχείου του Δημητρακόπουλου.

Την εμφιάλωση του νερού επιχείρησαν επίσης ο Βουλευτής Αγίας Μιλτιάδης Δάλλας το 1896, κι έπειτα ο Κωνσταντίνος Λογοθέτης, πριν από τον Δημητρακόπουλο, αλλά κι εκείνοι δεν είχαν επιτυχία.

Ο Δημητρακόπουλος λοιπόν, νοίκιασε τις πηγές από

το Δημόσιο τη δεκαετία του 1930 και επιχείρησε την εμφιάλωση του νερού. Εισήγαγε χιλιάδες γυάλινα φιαλίδια για το σκοπό αυτό, όμως απέτυχε και δοκίμασε ξανά τη δεκαετία του 1950 με νέα γυάλινα φιαλίδια με πρεσαριστό πώμα, όμως απέτυχε ξανά.

Ο λόγος που το ιαματικό νερό δεν εμφιαλώνεται είναι η υψηλή περιεκτικότητά του σε σίδηρο, ο οποίος κατακάθεται στον πυθμένα της φιάλης κι έτσι το νερό χάνει τις ιδιότητες ποσιθεραπείας. Επίσης, χάνεται και η φυσική ουσία που περιέχει.

Τη δεκαετία του 1960 παραχωρήθηκαν οι πηγές στην Κοινότητα Καρίτσας μέχρι το 1979, οπότε με Προεδρικό Διάταγμα παρατάθηκε ως το 2003.

Το 2000 έγινε ξανά ανάλυση του νερού, αυτή τη φορά από το Σύνδεσμο Ιαματικών και Μεταλλικών Πηγών Ελλάδος. Το ιαματικό νερό είναι δυσεύρετο όσον αφορά τη σύστασή του. Ο κ. Αγγελίδης ανέφερε στην εφημερίδα «Ελευθερία» πως υπάρχουν δύο κατευθύνσεις:

1. Τον θερμαλισμό, που αφορά τις ιαματικές πηγές – μεταλλικές πηγές,
2. Την εμφιάλωση, που αφορά τις πηγές χειμάρρου.

Ωστόσο, η περιοχή και οι πηγές δεν αξιοποιήθηκαν όσο θα έπρεπε και δεν προέκυψαν τα αντίστοιχα τουριστικά και οικονομικά οφέλη για την περιοχή. Έτσι, ο δήμος ενέταξε την αξιοποίηση της περιοχής στο ΕΣΠΑ για την κατασκευή έργων, ώστε να αναδειχθεί η περιοχή και να προσελκύσει εναλλακτικό τουρισμό. Κατασκευάστηκαν τέσσερις μικρές υπαίθριες δεξαμενές, έγιναν διαδρομές περπάτου και λιθόστρωτη πλακόστρωση στην περιοχή γύρω από τις δεξαμενές.

Το ιαματικό νερό ενδείκνυται στις εξής περιπτώσεις:

αναιμία, νευρικές παθήσεις, ατονία, δυσπεψία, παθήσεις του εντέρου και του στομάχου, παθήσεις γυναικολογικής φύσης. Είναι εξόχως τονωτικό, πλούσιο σε μεταλλικά στοιχεία. Είναι ένα από τα λιγοστά πόσιμα ιαματικά νερά στην Ελλάδα.

Είναι άχρωμο και διαυγές, αλλά αφήνει στα μέρη και τα σκεύη που έρχεται σε παρατεταμένη επαφή ένα βαθύ κόκκινο χρώμα, λόγω των αλάτων που περιέχει. Αναβλύζει σταθερά στους 15 – 17ο C, και πίνεται επί τόπου.

ΝΕΡΟ

ΝΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΜΙΑ ΠΗΓΗ ΠΛΟΥΤΟΥ, ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ...

Δύο συμβόλαια, αλλά και οι πολυετείς έρευνες που διεξήγαγε ο κ. Νικ. Παπαμαργαρίτης, αποδεικνύουν πέρα από κάθε αμφιβολία, αφενός μεν ότι στην περιοχή (η οποία γνώρισε οικονομική ανάπτυξη εκμεταλλευόμενη τις πλουτοπαραγωγικές της πηγές), εμφιαλώθηκε το πρώτο νερό ιαματικής πηγής (το οποίο μάλιστα διαφημιζόταν σε έντυπα της εποχής), αφετέρου δε ότι ο οικισμός του Κόκκινου Νερού ανήκει στην περιοχή της Μελιβόιας, θέμα το οποίο έχει διχάσει τους κατοίκους και αποτελεί πολύχρονο σημείο τριβής αλλά και προβλημάτων διοικητικής μορφής.

Με μια έννοια, η ιστορία του Κόκκινου Νερού καθορίζεται από δύο συμβόλαια.

Το πρώτο, του 1895, υπογράφηκε στο ελληνικό Προξενικό γραφείο της Προύσας και περιλαμβάνει την μεταβίβαση (πώληση) δασικής έκτασης 1600 στρεμμάτων, στην οποία περιλαμβάνονταν το Κόκκινο Νερό (οι πηγές του), Τούρκοι κτηματίες ήταν τόσο ο πωλητής όσο και ο αγοραστής.

Το δεύτερο, του 1896, είναι ένα εταιρικό συμβόλαιο το οποίο συντάχθηκε και υπογράφηκε στην Αθήνα και από το οποίο προκύπτει ότι ο αγοραστής του κτήματος, μαζί με τον βουλευτή Αγιάς Μιλτιάδη Δάλλα και τον συνταξιούχο Κων. Λαγοθέτη συνδέστησαν εταιρία για την εκμετάλλευση των πηγών, με την επιφύλαξη του «θαυματουργού» νερού.

Έναν αιώνα μετά, όπως έχει ξαναγράψει η «Ε», οι πηγές του Κόκκινου Νερού «θάβονται» κάτω από το τοιμένο, στο όνομα ενός ασήμαντου έργου οδοποιίας αλλά και ιδιωτικών συμφερόντων.

Η «Ε» παρουσιάζει σήμερα τα δύο συμβόλαια, καθώς και τα συμπεράσματα των ερευνών του κ. Παπαμαργαρίτη.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Αριθμός Ένατος 9

Αγοραπωλησία Ακινήτου

Εν Παρούση σημερινή τη δεκάτη έβδομη του μηνός Ιουλίου του χλυστού οκτακοσιοστού εννενηκοστού πέμπτου (1895) έτους, ημέρα της εβδομάδος Δευτέρα και ώρα δευτέρα μ.μ. και εν τω Προξενικό Γραφείο, κειμένων εν τη συννοίκια Ουλ της Παριάς εν τη οικία Χαρ. Ράλλη, ενώπιον εμού Γερασίμου Θεοδωρίδου νομίμου αναπληρωτού του Γεωργίου Β. Αντωνιάδου, Προξένου της Ελλάδος Εναύθα, απόντος, επί παρουσία και των κάτωθι μνημονευομένων και προσυπογραφόμενων δύο μαρτύρων ενηλικών πολιτών Αντωνίου Κομήτη, μεταπράττου Δημότου Κυθήριων και Κωνίνου Καράλη, βιβλιοπώλου, κατοίκου Πειραιώς, παρριπιδιούτων αμφοτέρων ενταύθα, γνωστών μοι και ενηλικών, άσχετοι δε προς εμέ και προς αλλήλους, πάσης συγγενείας και μη υπαγόμενοι εις ουδεμίαν του νόμου εξαίρεσιν ενεφανίσθησαν αυτοπροσώπως ο Μουσταφάς Χασάν Αγά Μουλά Μουσταφάς, κτηματίας, κάτοικος Σουβαλή του Νομού Προύσης αφ' ενός, και ο Σελ Αμπεντίν Πετρεδίν Εφέντης κτηματίας, κάτοικος Μαγνησίας της Μ. Ασίας αφ' ετέρου, ο πρώτος Μουσταφάς αγά Μουλά Μουσταφά, έχων εκ πατρικής κληρονομίας εις την αποκλειστικήν αυτού κατοχήν και κυριότητα δασικήν έκτασιν (Οριμάν) κειμένην μεταξύ των χωρίων Αθανάτης και Καρίτσας και εντός της περιφέρειας του χωριού Αθανάτης της Επαρχίας Αγιάς του Νομού Λαρίσης της Θεσσαλίας (Μεγάλη) αποτελούμενην δε εκ χυλίων ερασιών περίπου στρεμμάτων (1.200). Το ανωτέρω κτήμα ως άνω περιγράφηκε και συμμετρώνως με τον τίτλο (τραπου) τον οποίον παρέδωκεν σήμερον εις τον αγοραστήν ελευθερίαν χρόνος υποθήκης και εν γένει πάσης αξιώσεως και εκκινήσεως τρίτου, επιώλης και μεταβίβασης σήμερον εις τον δεύτερον Σελ Αμπεντίν Πετρεδίν Εφέντην αντί λιρών

Τουρκίας τριακοσίον (300).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Όπως αναφέρει ο κ. Νικ. Παπαμαργαρίτης:

Α) Το αναφερόμενο στο συμβόλαιο ταπi εξεδόθη το 1881 (οριστικός τίτλος) στο όνομα του Μουσταφά Χανάν Αγά Μουλά Μουσταφά. Όλη η περιοχή εντός των περιγραφομένων ορίων ανήκε σ' αυτόν πολύ πριν παραχωρηθεί με οριστικό τίτλο (αυτοκρατορικός τουράς).

Προφανώς ο Χανάν πολύ πριν την απελευθέρωση της Θεσσαλίας το 1881 πωλούσε τμήματα γης στους Έλληνες. Δεν επιβλήθηκαν μετά το 1881 διότι δεν υπάρχει μερίδα του Χανάν στην Αγία και τον Πυργετό. Αντιθέτως υπάρχουν πολλών άλλων Τούρκων. Ο υιός του Χανάν Μουσταφά Χασάν Αγά Μουλά Μουσταφά κληρονόμησε λιγοστές δασικές εκτάσεις μεταξύ των οποίων και οι πηγές Κόκκινου Νερού.

Β) Σύνορα. Το σημερινό ρέμα Γούρας - Μπικό θέση Αράπης - Παναγία Βάτα - και εκείθεν Παλιάμπελα μέχρι την Πλατιά άμμο - ακτογραμμή νότια μέχρι το ρέμα Γούρας.

Γ) Η περιοχή από Κόκκινο Ρέμα μέχρι Πλατιά άμμο Παλιάμπελα - Τριγώνωρος - περιοχή παλαιού φρουρίου ήταν ιδιωτικές τουρκικές, και όχι σήμερα διακατεχόμενες. Συνεπώς η εντολή που αναφέρεται στο έγγραφο του Υπουργείου Γεωργίας προς τον Δασάρχη Αγιάς στις 24/12/1924 με συντηγμένο σχεδιάγραμμα είναι ανακριβής εθεωρήθη από τον Δασάρχη Β. Μπουκουβάλα το 1975 πάλι ανακριβής.

Δ) Το συμβόλαιο που δημοσιεύεται ευρίσκεται στον τόμο 12 ΔΩΤΙΟΥ αριθμός 366 υποθηκοφυλακείου Αγιάς.

Η διοικητική διαίρεση της εποχής της Τουρκοκρατίας για την περιοχή είναι:

Θέσις Κόκκινο Νερό μεταξύ Θανάτου και Καρίτσας.

Διαμέρισμα: Αγιάς

Επαρχία: Λαρίσης

Νομός: Θεσσαλίας

Ε) Το 1907 η Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού χαρτογράφησε την περιοχή - υπάρχουν χωρογράφοι χάρτες - και τοποθέτησε τα σύνορα προς δυομάς Αράπης - Παναγία Βάτα προς Βορρά Κόκκινο Ρέμα.

Ζ) Το βιβλίο ορίων Δήμων και Κοινοτήτων που συντάχθηκε μετά την Απελευθέρωση της Θεσσαλίας κάλε στην πυρκαγιά των δικαστηρίων Λαρίσης το 1901.

Επ' ευκαιρίας της εκλογής συντονιστικής επιτροπής για την επαναφορά του Κ. Νερού στο Δήμο Μελιβόιας έχω να προσθέσω για το ιστορικό και ηθικό μέρος της αρπαγής του Κ. Νερού από την Καρίτσα τα κάτωθι:

Το 1956 ο τότε Κοινοτάρχης έχοντας υπόψιν την καταστροφή του βιβλίου ορίων Δήμων και Κοινοτήτων έθεσε σε διοικητική αμφισβήτηση την περιοχή του Κ. Νερού και μεθόδευσε την αρπαγή από την Κοινότητα Αθανάτης (Μελιβόιας).

Παραλλήλως διοχέτευσε στους κατοίκους της Καρίτσας αστήρικτους θρύλους και παραδόσεις για να έχει την εξωθεν καλή μαρτυρία. Άρχισε ο δικαστικός αγώνας που διήρκεσε τριάντα χρόνια, καθυστέρησε την ανάπτυξη της περιοχής και την τελμάτωσε. Ο πρώτος Κοινοτάρχης διεκδικητής είχε κατά νουν να πάρει το Κ. Νερό για να σωθεί το χωριό η Καρίτσα. Ο τελευταίος διεκδικητής Ιωάννης Μπτάκος τι άραγε είχε κατά νου;

Ο Μουσταφά Χασάν Αγα Μουλά Μουσταφά, ιδιοκτήτης της περιοχής. Ο Σελ Αμπεντίν Πετρεδίν Εφέντης, ο αγοραστής. Ο Μιλτιάδης Δάλλας βουλευτής Αγιάς και ο πρώτος εμφιαλωτής του Κ. Νερού.

Η Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού, όλοι ήξεραν ότι τα όρια της περιοχής του Κ. Νερού ήταν Ρέμα Γούρας - Αράπης - Παναγία Βάτα - Κόκκινο Ρέμα - θάλασσα.

Μόνο οι Κοινοτάρχες της Καρίτσας ηθελημένα είχαν άγρια μεσάνυχτα, ταλαιπώρησαν την περιοχή για τριάντα χρόνια εσκαμμένα.

Καλώ τον κ. Ιωάννη Μπτάκο πρώην Κοινοτάρχη και Δήμαρχο να ζητήσει συγγνώμη από τους κατοίκους του Κ. Νερού. Εξάτίας της αδικίας όλοι υποφέραμε για πάρα πολλά χρόνια.

ΑΠΟ ΤΟ 1896 ΣΤΟ 2006...

Εταιρικών Δρ. 3.000

Απρίλ. 5528

Εν Αθήναις σήμερον την 18/2/1896 έτους ημέραν Κυριακή και εν τω επί της οδού Αιόλου υπό την οικίαν της Τριψφύρας, κειμένου γραφείου μου ενώπιον εμού του Σμάρκου και κατοίκου Αθηνών Ηρακλέους Σ. Καρκούλα εδρευόντος εν Αθήναις, παρούσα και των γνωστών μοι πολιτών Ελλήνων ενήλικων και μη εξαίρετέων μαρτύρων κυρίων Βασιλείου Παυλίου δικαστικού κλητήρος και Γεωργίου Ραζαλή κτηματίου κατοίκων αμφοτέρων Αθηνών ενεφανίσθησαν αυτοπροσώπως οι γνωστοί μοι και άσχε-

τοι συγγενείας προς με και τους μάρτυρας κ.κ. Σελ Αμπεντίν Πετριντίν κτηματίας κάτοικος Μαγνησίας της Μικράς Ασίας διαμένων προσωρινώς ενταύθα, Μιλτιάδης Δάλλας δικηγόρος και βουλευτής κάτοικος Αγιάς και Κωνίνος Λαγοθέτης πολιτικός συνήγος κάτοικος Αθηνών, και ήτησαν την συνταξίν του παρόντος δι' ου συνυμολόγησαν ότι ο Σελ Αμπεντίν Πετριντίν έχων εξ αγοράς παρά του Μουσταφά Χασάν Αγά μουλά Μουσταφά εις την αποκλειστικήν αυτού κατοχήν και κυριότητα πηγές ιαματικών υδάτων καλουμένης Κόκκινο Νερό κειμένων εντός δασικής εκτάσεως ανήκουσής αυτής κατά την Περιφέρεια Αθανάτης της Αγιάς περιγράφοντος εν τω υπ' αριθμ. 347 του έτους 1895 συμβόλαιο και εν Προύση αναπληρωτού υποπροξένου Γερασίμου Θεοδωρίδου, συνιστάσιν εταιρεία προς εκμετάλλευσιν αυτής ης διάρκεια ορίζεται εις είκοσιν έτη αρχόμενα από σήμερον. Οι κύριοι Μιλτιάδης Δάλλας και Κωνίνος Λαγοθέτης υποχρεούνται να καταθέσωσι τα έξοδα εις την εταιρείαν άνω θέλουσιν απαιτηθεί προς εκμετάλλευσιν εν γένει του ύδατος ήτοι πραγμάτων μηχανημάτων φιαλών κιβωτίων εξόδων συσκευής και μεταφορών αυτών και αποθήκευσης εις τον τόπον της καταναλώσεως κατασκευής αποθήκων παραπηγμάτων και λουτρών επί τόπου και παντός απαιτηθήσομενου προς εκμετάλλευσιν αλλ' υπό τον όρον ότι οι απαιτηθήσομενες δαπάνες δεν θα υπερβαίνουν τις τρεις χιλιάδας δραχμάς κατά την διάρκεια της εκμεταλλεύσεως δεν θα αφαιρούν πλέον του τρίτου των ανηγμένων αυτών κερδών του προηγούμενου έτους λόγω των δαπανών τούτων, αν δεν παραστεί ανάγκη καταβολής μειζόνος δαπάνης τότε προς εύρεσιν κεφαλαίων οι Μιλτιάδης Δάλλας και Κωνίνος Λαγοθέτης υποχρεούνται να παραχωρήσωσι ποσοστόν επί της μεριδός των ο δε μη συνανόν θα απώλεσει το μερίδιον του υπέρ του εταιρίου ο δε Σελ Αμπεντίν Πετριντίν εις ουδεμίαν καταβολήν εξόδων υπόκειται.

Εκ των ανωτέρω, καθώς και των ερευνών που διεξήγαγε, ο κ. Παπαμαργαρίτης διαπιστώνει τα ακόλουθα:

Α) Ο Δάλλας προοδευτικός βουλευτής της εποχής εκείνης κατάλαβε ότι ανάπτυξη οικονομική σημαίνει πρώτα εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών της περιοχής. Το ίδιο έκανε και ο Γ. Δημητράκοπουλος το 1926 και το 1952.

Στο Κ. Νερό συγκεντρώνονταν από αμνημονεύτων ετών άνθρωποι με διάφορους πόθους από τον Θεσσαλικό κάμπο κυρίως για το ιαματικό νερό.

Β) Το Κ. Νερό είναι το πρώτο εμφανιζόμεν ιαματικό νερό στην Ελλάδα, τα άλλα ιαματικά νερά άρχισαν να εμφανίζονται την δεκαετία του 1910.

Το ότι έγινε εμφύλιση του Κ. Νερού φαίνεται από τον τουριστικό οδηγό του Καρόλου Μπέντεκερ του 1901 που το διαφημίζει.

Γ) Οι καταστροφές που υπέστησαν οι πηγές και ο περιβάλλων χώρος από το 1955 είναι τραγικές.

Όλες προήλθαν από την Κοινότητα Καρίτσας. Ενδεικτικά αναφέρει:

1) Ισοπέδωσαν τον έμπροσθεν των πηγών χώρο και τον κάλυψαν με άσφαλτο προς όφελος των αυτοκινήτων.

2) Επέξετειναν περισσότερο τον χώρο των αυτοκινήτων κλεινοντας σχεδόν το παρακείμενο ρέμα.

3) Επέξετειναν ακόμη περισσότερο τον προσώλο χώρο της πηγής σε άλλη κατεύθυνση προς το ρέμα και κάλυψαν τον «χρύχλο» (πηγές μέσα στο ρέμα). Τις μπόλωσαν και έβγαλαν επάνω από αυτές παγκάκια, χώρο μακροπλητών, και αυτοκινήτων.

Δ) Η Νομαρχία Λαρίσης στις 26/4/90 ανέθεσε σε ομάδα πολεοδομίων την μελέτη «Πολεοδόμησι και εξίστασι περιοχών Β' κατοικίας» στο Κ. Νερό. Οι εργασίες και δημοσίευση της μελέτης στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως περατώθηκαν το 1993.

Η Κοινότητα Καρίτσας με την απόφασή της 40/1991 απέρριψε μερικώς την μελέτη (Β' φάση) και ζήτησε διαβίβαση μεταξύ των οποίων ήταν και έμπροσθεν της πηγής χώρος να γίνει κοινόχρηστος. Τελικά χαρακτηρίστηκε «Πάρκο - κοινόχρηστος χώρος».

Δεν ήλθεσαν όμως τους πολεοδομικούς χάρτες να κάνουν ένασταση για το γεγονός ότι ο οικισμός της κύριας πηγής Κ. Νερό είχε εξοφληθεί κατά το ήμισυ σε πεζοδρόμιο και κατά το έτερο ήμισυ σε χώρο για προσκυμαση στην όμορη ιδιοκτησία.

Πάρκο σημαίνει σύμφωνα με τον νόμο 998 28/12/79 χώρος που απαγορεύεται κάθε επέμβαση, μόνο οδοποιία και αθλοπαιδιές.

Το θρόσος των πολεοδόμων και συνακόλουθα της Πολεοδομίας Λαρίσης πρωτόκουστο.

Απέλειψαν τις πηγές και την παράδοση του τόπου για να μην εφαρμόσουν την νομοθεσία που ακολουθείται στην πολεοδομείται χώρος με ιαματικές πηγές. Οι νόμοι είναι οι κάτωθι:

1) Ο νόμος 4086 30/7/60 αριθ. 14. παρ. 1. Προς πάσης κατά τις κειμένες διατάξεις εγκρίσεως ή τροποποιητικής σχεδίου πόλεως ή κώμης συνοικισμού κατά το τμήμα αυτού το ευρισκόμενο εντός της περιοχής-απεχούσης 1000 μέτρα από ιαματικής πηγής Λουτροπόλεως τουριστική σηματοδία απαιτείται γνωμοδότησις του ΕΟΤ προκαλούμενου υπό του αρχείου Νομομηχανισμού.

2) Νόμος 4844 30/7/30 άρθρο παρ. 1. Περί πάσης ιαματική πηγή δημόσια ή ιδιωτικής σχηματίζεται προστατευτική περιοχή εντός της οποίας εκτέλεσι έργων δυναμένων να παραβιάσωσι τις πηγας υπόκειται εις τους κατωτέρω τιθεμένους περιορισμούς. Οι περιορισμοι εν ολίγοις είναι τα λιπόσματα για τις καλλέργειες, και στις οικοδομές κατάλληλοι βοθορι (σηπηκδο) και η εφαρμογή του άρθρου 13 στον καθορίζεται από επιτροπή η έκταση όπου περίε της πηγής που θα ισχύουν οι περιορισμοι. Τα 1000 μέτρα δύνανται να αυξηθούν ή να μειωθούν αναλόγως.

3) Νόμος 4844 άρθρο 13 παρ. 1. Όταν κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου αρνείται η γνώμη της τεχνικής υπηρεσίας του υπουργείου αυτή παρέχεται από επιτροπή συνιστώμενη επί του εκάστοτε διευθυντου γεωλογικής υπηρεσίας του υπουργείου, ενός επιβεβαιωτή των μεταλλίων, ενός ανωτέρου υπαλλήλου της υπηρεσίας ξένων και εκθέσεων και του καθηγητού της γεωλογίας του Πανεπιστημίου.

Οι πολεοδόμοι παρέκαμψαν όλους τους ανωτέρω νόμους προκειμένου να αποφύγουν την χρονοβόρα διαδικασία του άρθρου 13.

Για να καθορίσουν στα γρήγορα έβαψαν τις πηγές και την μακράνιση ιστορία του τόπου, φρόντισαν για την δημιουργία Parking για το παρακείμενο καρενείο. Δεν είδαν τις διάσπαρτες πηγές στον περίε χώρο και το ρέμα.

Οι πολεοδόμοι ασέλησαν βάνουσα στην περιοχή των πηγών χωρίς επίβλεψη από τους τοπικούς και κρατικούς παράγοντες. Απορώ γιατί.

Καλώ τις οικολογικές οργανώσεις να λάβουν θέση. Οι κάτοικοι ζητούν:

1) Αναθεώρηση του πολεοδομικού σχεδίου για την περιοχή των πηγών.

2) Στάσιμο των τοιμέτων και αποκάλυψη όλων των πηγών εντός του ρεμάτος.

3) Καθορισμό της κοίτης του ρεμάτος.

4) Να κληθεί η επιτροπή του άρθρου 13 για τον καθορισμό της προστατευτικής περιοχής περίε των πηγών. Στην πολεοδομία το γεγονός της ρυμοτομησης των πηγών έχει ανεπιτυχώς καταγγελλθεί, η έρευνα αυτή να ληφθεί ως δημόσια καταγγελία.

Οι πηγές των Αθανάτων, του Δάλλα, και του Δημητράκοπουλου πολεοδομικά έχουν εξοφληθεί. Οι ελλείψεις επιμωβάσι της τότε κοινότητας Καρίτσας έχουν εξαλειφεί το περιβάλλον κατά 95%. Ποιος θα τις σώσει.

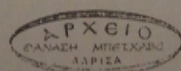
Ο Καποδιστριας οκτώ χρόνια αδρόνησε. Οι κάτοικοι και οι οικολογικές οργανώσεις σφάλλουν να δώσουν δικαιοκά «παρίων».

Ἡ ἐπιστάσις τῶν ἱσματικῶν ὑδάτων Τσάγιζι λαμβά-
νει τὴν τιμὴν νὰ προειδοποιήσῃ τὸ κοινὸν ὅτι, οἱ μέλλον-
τες νὰ προσέλθωσι κατὰ τὸ ἐνέστιν ἔτος ἐπὶ τόπου ἵνα
ἀρυσθῶσιν ἀπὸ τῶν πηγῶν τὸ ἀρίστον τοῦτο σιδηροχρῶ-
ματικὸν ὕδωρ κατὰ τὸ πόρισμα τῆς χυμικῆς ἀναλύσεως
γινομένης ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Χημείας
κ. Lubwih ἀνέχει εἰς τὰ σιδηροχρῶματα μετὰ μεγάλης
ποσότητος ἀλκαλικῶν γαιῶν καὶ ὀξυάνθρακος ἐλευθέρου
ἐνέχοντος. Καθὰ δὲ ἡ πείρα ἀπέδειξε ἐναργέστατα χρη-
σιμώτατον ἀποδείκνυται κατὰ τῶν ἐξῆς νοσημάτων. Ἰσται
Δυσπεψιών, γαστραλγιῶν, αἱμορροιδῶν, ἐξογκώσεως,
ὑπατος, σολήνης, διαβήτου, ψαμμιάσεως, χολολιθῶν,
χλωρίδιεως, ὁμινωρίας καὶ στηρώσεως κλπ. κλπ.

Ἐστῶσαν δὲ βέβαιον οἱ προειρηθέντες ὅτι θελουσιν εἰ-
ρεὶ σκέπην ὅπως ὅσον ἀνετον πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν
ἀτμοσφαιρικῶν ἀκαταστασιῶν, καὶ ἀρθεῖν τὰ πρὸς
διατροφήν ἀπαιτούμενα καὶ ἀξιόλογον περιποιηθῇ καὶ
ἰατρός δὲν θὰ λείπῃ ἵνα καθοδηγῇ τοὺς πάντας τα-
περὶ τῆς χρήσεως τῶν ὑδάτων, ὅα ὑπάρχει δὲ καὶ
στρατιωτικὴ φρουρά ἐν τῷ τόπῳ χάριν τῆς δημοσίας
τάξεως καὶ ἀσφαλείας. Κατ' ἀρχὰς δὲ μόνον οἱ κύριοι
οὔτοι φοιτῆται ὀφείλουσι νὰ ὦσι ἐφ' ἐαυτῶν ἐρωδισαμέ-
νοι μὲ τὰς στρωμνάς καὶ τὰ μαγειρικά τῶν σκεύη καὶ
τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς κινδύνου.

Ἐν Κοκκίνῳ νερῷ τῇ 17 Ἰουνίου 1894.

(Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Ἐπιστάσεως.)

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΣΤΟΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΥ 17-81
ΥΔΑΤΑ
ΣΑΡΙΖΗΣ (ἄνδρος)
ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ (ἀπολυτικὴ παραχώρηση)
ΚΥΛΛΗΝΗΣ (ἀπολυτικὴ παραχώρηση)
ΚΑΙ ΤΣΑΓΕΖΙ (ἀπολυτικὴ παραχώρηση)
Ἐν τῇ Στάτῳ καὶ ἀπολυτικὴν ἐν τῇ ἐκείνῃ ἔδρῃ, Ἰωνίου, Ἀρκαδίας,
Ἰδού, Βοιωτίας, Ἰονίου, Μαντινέας καὶ Φαιακίας.
Ἐν τῇ ἐκείνῃ ἔδρῃ τῇ ἐκείνῃ ἔδρῃ.
ΡΑΣ ἔ. Βίλλυ. ΖΑΦ ΣΦΥ-
(83)

ΕΦΗΜ. ΠΡΩΤΑ ΣΑΡΙΖΗΣ

7/2/1910

Εισαγωγή στο θέμα

Συμπερασματικά, ο θεραπευτικός σκοπός των λουτροπόλεων έχει πολλές δυνατότητες να αναπτυχθεί και να εξελιχθεί, ώστε να γίνουν κέντρα έλξης όχι μόνο τουριστών μεγάλης ηλικίας, αλλά και νεότερων, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Οι τόποι που φιλοξενούν τις λουτροπόλεις ποικίλουν σε τοποθεσία, ενώ πολλές συνδυάζουν βουνό και θάλασσα. Μια τέτοια περιοχή είναι και το Κόκκινο Νερό στην περιοχή της Μελιβοίας, στην Αγιά Λάρισας. Με το Αιγαίο μπροστά στα πόδια του και τον Κίσσαβο στην πλάτη του, το Κόκκινο Νερό αποτελεί ένα ξεχωριστό συνδυασμό βουνού και θάλασσας.

Στην περιοχή μελέτης, εκτός από τις πηγές με το ιαματικό νερό, υπάρχουν πολλοί χώροι τουριστικού ενδιαφέροντος, όπως η παραλιακή ζώνη με τις δεκάδες οργανωμένες παραλίες, οι ορεινοί οικισμοί της περιοχή, που διαθέτουν πλούσιο ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον με προοπτικές ανάπτυξης του πολιτισμικού τουρισμού (Ραψάνη – Μουσείο Οίνου, Μελιβοία, Καρίτσα κ.α.) και η Κοιλάδα των Τεμπών, καθώς και το προσκύνημα της Αγίας Παρασκευής. Επιπλέον, υπάρχει πλήθος βυζαντινών μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και μοναστηριών. Όσον αφορά τη φυσική ομορφιά της περιοχής, υπάρχουν διάσπαρτα μονοπάτια πεζοπορίας, όπως επίσης και το φαράγγι της Καλυψώς, το οποίο βρίσκεται πάνω από τον οικισμό Κόκκινο Νερό στο Όρος Κίσσαβος και θεωρείται ένα από τα σπουδαιότερα και ομορφότερα φαράγγια της Ευρώπης. Στο φαράγγι πραγματοποιούνται από ορειβατικούς συλλόγους αναρρίχηση (canyoning), πεζοπορία και κατάβαση στους καταρράκτες.

Το «Κόκκινο Νερό» Μελιβοίας Λάρισας, του Δήμου Αγίας, πήρε την ονομασία του ακριβώς επειδή στην

περιοχή αναβλύζει μοναδικό «κόκκινο νερό» που χρωματίζεται από τα πετρώματα της περιοχής, με πλούσιες ιαματικές ιδιότητες γνωστές από αρχαιοτάτων χρόνων. Είναι δε από τα λιγοστά στην Ελλάδα, πόσιμα ιαματικά νερά.

Η συγκεκριμένη εργασία εστιάζει τη μελέτη στην περιοχή της Κολυμβήθρας του Κόκκινου Νερού, μία «φυσική» κολυμβήθρα, όπως μαρτυρά και το όνομά της, με εξαιρετικά παγωμένο ιαματικό νερό, που αποτελεί και αξιοθέατο της περιοχής. Η πρόσβαση στην περιοχή είναι δύσβατη, και για το λόγο αυτό κατασκευάστηκαν πέτρινα σκαλιά που οδηγούν στην Κολυμβήθρα. Ωστόσο, στην εργασία αυτή εκτός από το συγκρότημα υδροθεραπείας και φιλοξενίας που μελετήθηκε στο οικόπεδο πάνω από τις ιαματικές πηγές που βρίσκονται στην Κολυμβήθρα, μελετήθηκε και μια δεύτερη διαδρομή προς την Κολυμβήθρα με υπαίθρια καθιστικά και παρατηρητήρια, καθώς η περιοχή διαθέτει μοναδική φυσική ομορφιά με πολύ πλούσια χλωρίδα και πανίδα. Μελετήθηκε λοιπόν μια διαδρομή από το οικόπεδο του συγκροτήματος υδροθεραπείας και φιλοξενίας προς την Κολυμβήθρα, με ενδιάμεσες στάσεις στις διαμορφωμένες υπαίθριες εγκαταστάσεις.

Πρόταση

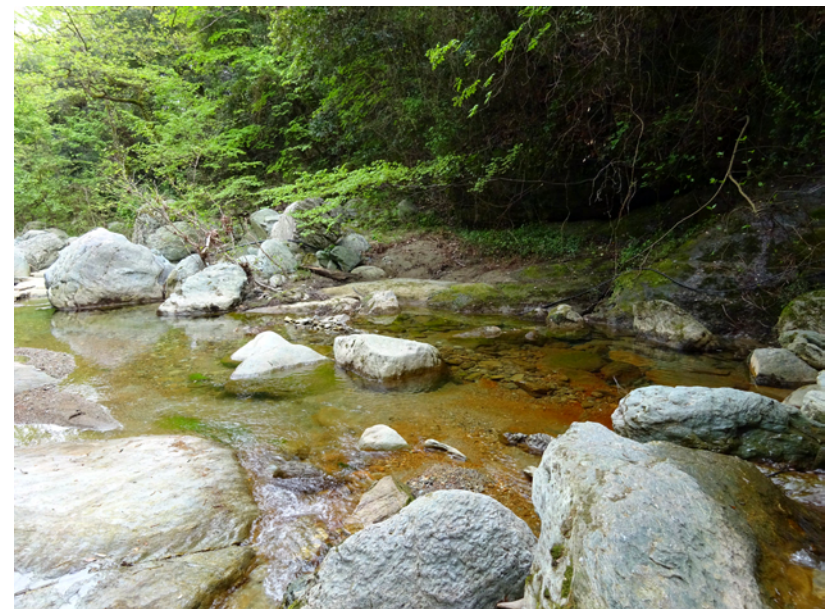
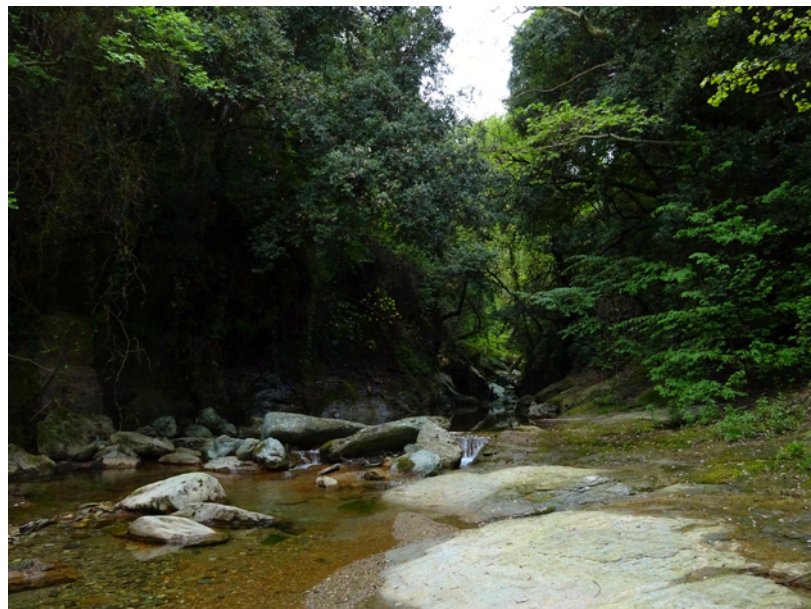
Επιλογή οικοπέδου/ τοποθεσίας και ανάλυση περιοχής

Η περιοχή «Κόκκινο Νερό» οφείλει το όνομά της στην ομώνυμη πηγή, η οποία αναβλύζει σε υψόμετρο 40μ. περίπου στους ανατολικούς πρόποδες του βουνού Όσσα και απέχει 900μ. περίπου από τη θάλασσα. Διοικητικά η περιοχή υπάγεται στο Δήμο Ευρυμενών, του Νομού Λάρισας.

Το οικόπεδο που επιλέχθηκε βρίσκεται σε άμεση σχέση με την ιαματική πηγή, καθώς βρίσκεται ακριβώς πάνω από τη χαράδρα που αναβλύζει η πηγή. Η πρόσβαση στο οικόπεδο γίνεται μέσω του επαρχιακού δρόμου στα παράλια του νομού Λάρισας, και βρίσκεται στην απέναντι πλευρά του δρόμου προς το Κόκκινο Νερό. Η πηγή των υδάτων που αναβλύζει μέσα σε χαράδρα 40μ. πάνω από τη στάθμη της θάλασσας είναι κατάφυτη με μεγάλα και μικρά δέντρα (φιλύρα, πτέριδες, κότινος, πλάτανοι, κομαριές).

Συνθετική ιδέα και βιοκλιματικά στοιχεία

Η ιδέα του project ήταν να σχεδιαστεί μία μικρή ξενοδοχειακή μονάδα, που να προσφέρει υπηρεσίες όχι μόνο σε αυτούς που χρησιμοποιούν το κατάλυμα, αλλά και σε εκείνους που έρχονται για λίγες ώρες και είτε θέλουν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες που προσφέρονται στο κτίριο του υδροθεραπευτηρίου, είτε να απολαύσουν τη φυσική πηγή και τη φύση.

Από τους περιορισμούς του εδάφους προέκυψε η βασική συνθετική ιδέα, δηλαδή από τον προσανατολισμό του οικοπέδου, την κλίση του βουνού, τη θέα, τα φυσικά στοιχεία και τη χρήση του κτιρίου. Σχεδιάστηκαν δύο βασικοί ημιυπόσκαφοι όγκοι, ένας για την ξενοδοχειακή μονάδα κι ένας για την υδροθεραπεία, ακολουθώντας την κλίση του εδάφους. Το δώμα του ξενοδοχείου λειτουργεί ως αυλή για τους χώρους εστίασης του ξενοδοχείου και φιλοξενεί τη μοναδική πισίνα με κανονικό νερό. Η σύνδεση του κτιρίου με την πηγή του ιαματικού νερού στη χαράδρα έγινε με το σχεδιασμό ενός μονοπατιού με τρόπο που να μην παρεμβαίνει σε μεγάλο βαθμό στο τοπίο. Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν είναι φυσικά, και σχεδιάστηκαν επίσης κάποιες εγκαταστάσεις σε αρμονία με τη φύση για χαλάρωση και παρατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος..

Ο σχεδιασμός του συγκροτήματος επιλέχθηκε να γίνει αξιοποιώντας τα στοιχεία της φύσης και με τέτοιο τρόπο ώστε να προσαρμόζεται στο τοπίο, να εξασφαλίζει θερμική και οπτική άνεση, και άριστη ποιότητα εσωτερικού αέρα. Επιλέχθηκε δηλαδή ένας ενεργειακός σχεδιασμός που να βασίζεται στις

αρχές της βελτιστοποιημένης ενεργειακής αρχιτεκτονικής και στην ένταξη συστημάτων ανανεώσιμων πηγών και εξοικονόμησης ενέργειας.

Βάση για ένα σωστά ενεργειακό ή «βιοκλιματικό κτίριο» αποτελούν:

- Η θέση του στο οικόπεδο,
- Ο προσανατολισμός του,
- Το σχήμα και το χρώμα του,
- Η διάταξη των εσωτερικών χώρων,
- Η μείωση των θερμικών απωλειών,
- Η θερμοχωρητικότητα των δομικών στοιχείων,
- Τα μέτρα ηλιοπροστασίας και αερισμού.

Το καταλληλότερο σχήμα ενός βιοκλιματικού κτιρίου είναι το επίμηκες κατά τον άξονα ανατολής-δύσης. Για το λόγο αυτό, αλλά και για τη μέγιστη εκμετάλλευση της θερμικής αδράνειας του εδάφους, το οποίο διατηρεί σε βάθος μεγαλύτερο του 1 μέτρου σταθερή τη θερμοκρασία του (12ο – 13ο), επιλέχθηκε ο σχεδιασμός 2 επιμήκων κτιρίων που ακολουθούν τη φυσική κλίση του βουνού και βρίσκονται στον άξονα ανατολής – δύσης, με ανοίγματα στο νότο. Τα κτίρια αυτά είναι ημιυπόσκαφα από τη βόρεια πλευρά τους, επομένως διατηρούν σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστους τους εσωτερικούς χώρους τους από τις εξωτερικές μεταβολές της θερμοκρασίας.

Όσον αφορά τον εσωτερικό σχεδιασμό, οι κύριοι χώροι, που κατοικούνται όλη τη μέρα και έχουν απαιτήσεις για υψηλή θερμοκρασία, τοποθετήθηκαν στο νότιο προσανατολισμό, ενώ οι δευτερεύοντες χώροι τοποθετήθηκαν βόρεια, ώστε να παίζουν το ρόλο του φράγματος τω θερμικών απωλειών.

Όσον αφορά τα ανοίγματα, αποτελούν το οικονομικότερο, αποδοτικότερο και απλούστερο ηλιακό συλλέκτη το χειμώνα αρκεί να έχουν προσανατολισμό

νότιο ή +/-30ο ανατολικά ή δυτικά του νότου. Για το λόγο αυτό σχεδιάστηκαν μεγάλα ανοίγματα προς το νότιο προσανατολισμό, μετρίου μεγέθους στην ανατολική και δυτική όψη, και μικρότερα ανοίγματα στο βορρά για περιορισμό των θερμικών απωλειών. Για την επίτευξη καλύτερου φυσικού φωτισμού και αερισμού στο τμήμα του ξενοδοχείου, σχεδιάστηκε κεκλιμένη στέγη προς το νότο η οποία καλύπτει τα δωμάτια, και στη βόρεια πλευρά της κατασκευής στο επίπεδο των δωματίων, σχεδιάστηκαν μικροί «κήποι» οι οποίοι δεν στεγάζονται. Τα τμήματα κυκλοφορίας στεγάζονται με γυαλί.

Στο κτίριο που φιλοξενεί τους χώρους υδροθεραπείας σχεδιάστηκε φυτεμένο δώμα. Το φυτεμένο δώμα βελτιώνει το μικροκλίμα, φιλτράρει τον αέρα και απορροφά την ηλιακή ακτινοβολία και απορροφά τους θορύβους κι έτσι εξουδετερώνει το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας. Επιπλέον, έχει πολύ καλές θερμομονωτικές ιδιότητες, καθώς ελαττώνονται οι ενεργειακές απαιτήσεις για τη θέρμανση του εσωτερικού χώρου το χειμώνα αλλά και οι ανάγκες για δροσισμό μέσω των κλιματιστικών μηχανημάτων το καλοκαίρι. Επίσης, συγκρατεί και φιλτράρει με το σύστημα αποστράγγισης τα νερά των βροχοπτώσεων. Το νερό από το φυτεμένο δώμα, σε συνδυασμό με δεξαμενές κι έπειτα από βιολογικό καθαρισμό, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την άρδευση του ίδιου του δώματος σε εποχές ξηρασίας, για την περίπτωση κατάσβεσης πυρκαγιάς, αλλά και για χρήση τουαλέτας.

Όσον αφορά την ψύξη και τη θέρμανση του κτιρίου, προτείνεται η γεωθερμία η οποία βασίζεται στη διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ υπεδάφους και επιφάνειας.

Τέλος, στο κτίριο προτείνεται η ενσωματώση φωτοβολταϊκών στοιχείων για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών του.

Όσον αφορά τα δομικά υλικά, επιλέχθηκε η χρήση τοπικών υλικών ώστε να χρειάζεται λιγότερη ενέργεια μεταφοράς, αλλά και για να εναρμονιστεί το συγκρότημα στην τοπική αρχιτεκτονική. Προτιμήθηκε η επένδυση με τοπική πέτρα με κοκκινωπό χρώμα η οποία υπάρχει σε αφθονία στην περιοχή, όπως επίσης και ξυλεία, η οποία αποτελεί όπως και η πέτρα ανανεώσιμη ύλη. Επιπλέον, προτείνεται η χρήση υλικών με μικρή εμπεριεχόμενη ενέργεια και υλικών που δεν προκαλούν προβλήματα υγείας. Πιο συγκεκριμένα, ακατάλληλα υλικά είναι εκείνα που δημιουργούν δυσμενείς συνθήκες στο εσωτερικό των κτιρίων, οι οποίες εντείνονται λόγω του μειωμένου αερισμού, και που οδηγούν στο σύνδρομο του «άρρωστου κτιρίου».

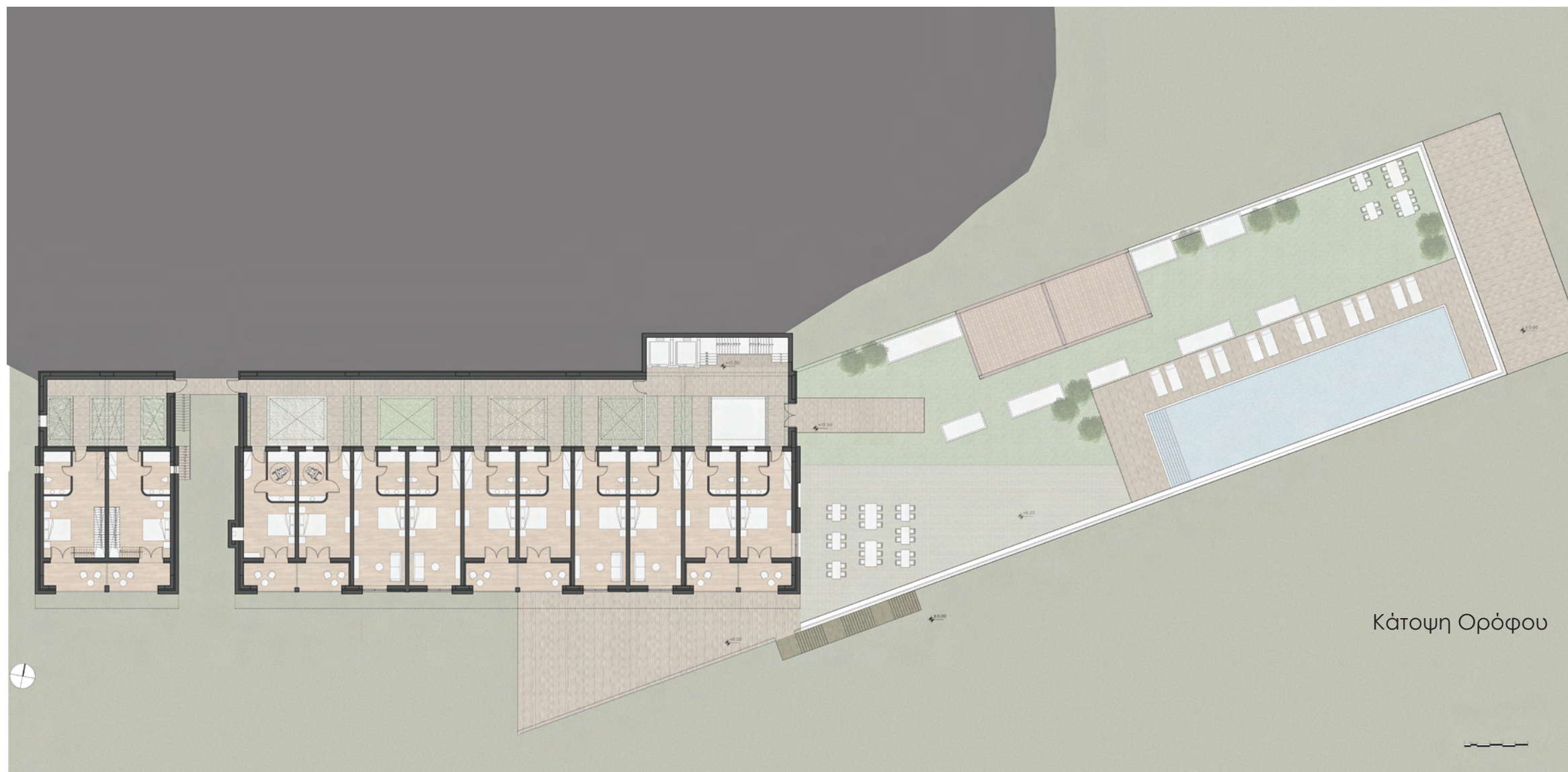
Κτιριολογικό πρόγραμμα

Η πρόσβαση στο οικόπεδο γίνεται με μια ήπιας κλίσης ράμπα 15%. Αρχικά φτάνει στο επίπεδο που γίνεται η στάθμευση των οχημάτων κι έπειτα οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα είτε να ανέβουν με σκαλιά στο επίπεδο της υποδοχής είτε να ανέβουν με το όχημα τους ώστε να μην χρειαστεί να κουβαλήσουν τις αποσκευές.

Στο επίπεδο της υποδοχής βρίσκεται το κτίριο του υδροθεραπευτηρίου. Από κει οι επισκέπτες μπορούν να κατευθυνθούν προς το ξενοδοχείο ή προς τους χώρους του υδροθεραπευτηρίου από ξεχωριστές διαδρομές. Στο υδροθεραπευτήριο υπάρχουν ιδιωτικές πισίνες αλλά και μία μεγάλη κοινή, υδρμαλλάξεις, καταιονητήρες, όπως επίσης σάουνα και χαμάμ. Σχεδιάστηκαν και αίθουσες αρωματοθεραπείας και μασάζ, όπως επίσης και γυμναστήριο.

Ο όγκος του ξενοδοχείου χωρίστηκε σε δύο κτίρια, το βασικό κτίριο κι ένα μικρότερο που φιλοξενεί τις σουίτες. Στο βασικό κτίριο στον κάτω όροφο βρίσκονται οι χώροι εστίασης και οι βοηθητικοί χώροι, ενώ στον επάνω όροφο τα δωμάτια με τις φυτεμένες αυλές.

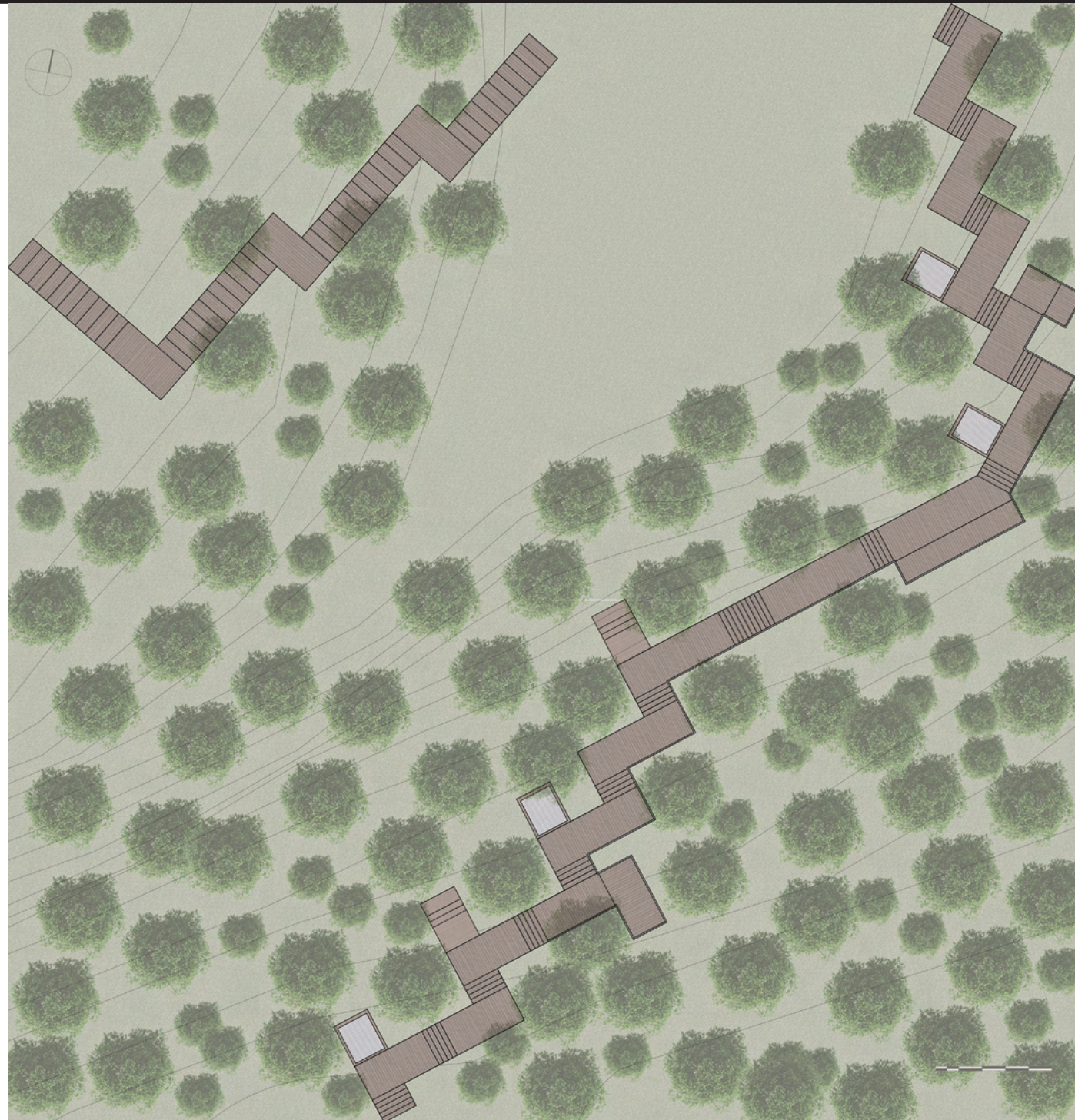

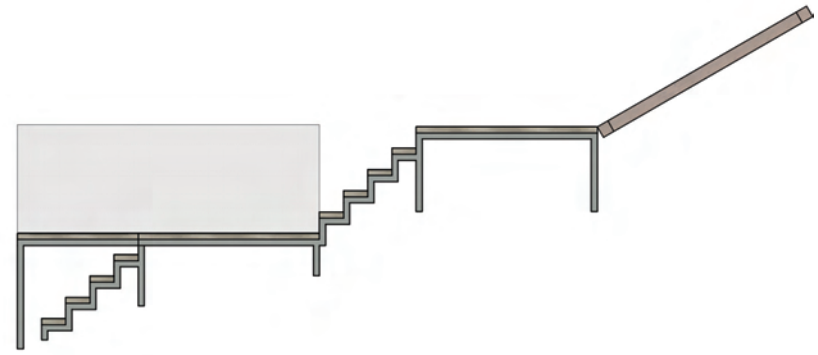
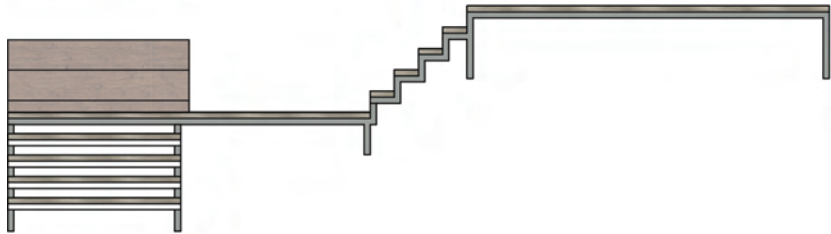
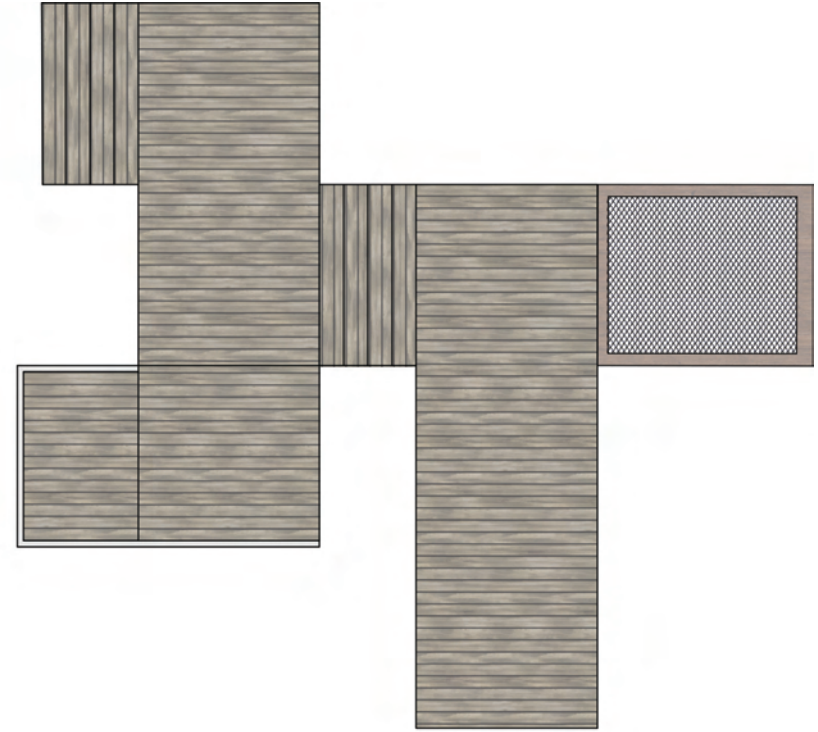

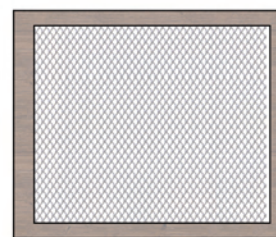
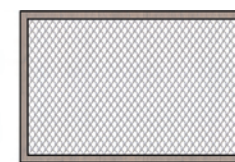
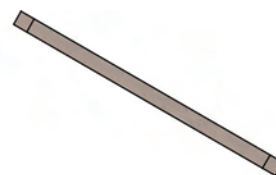

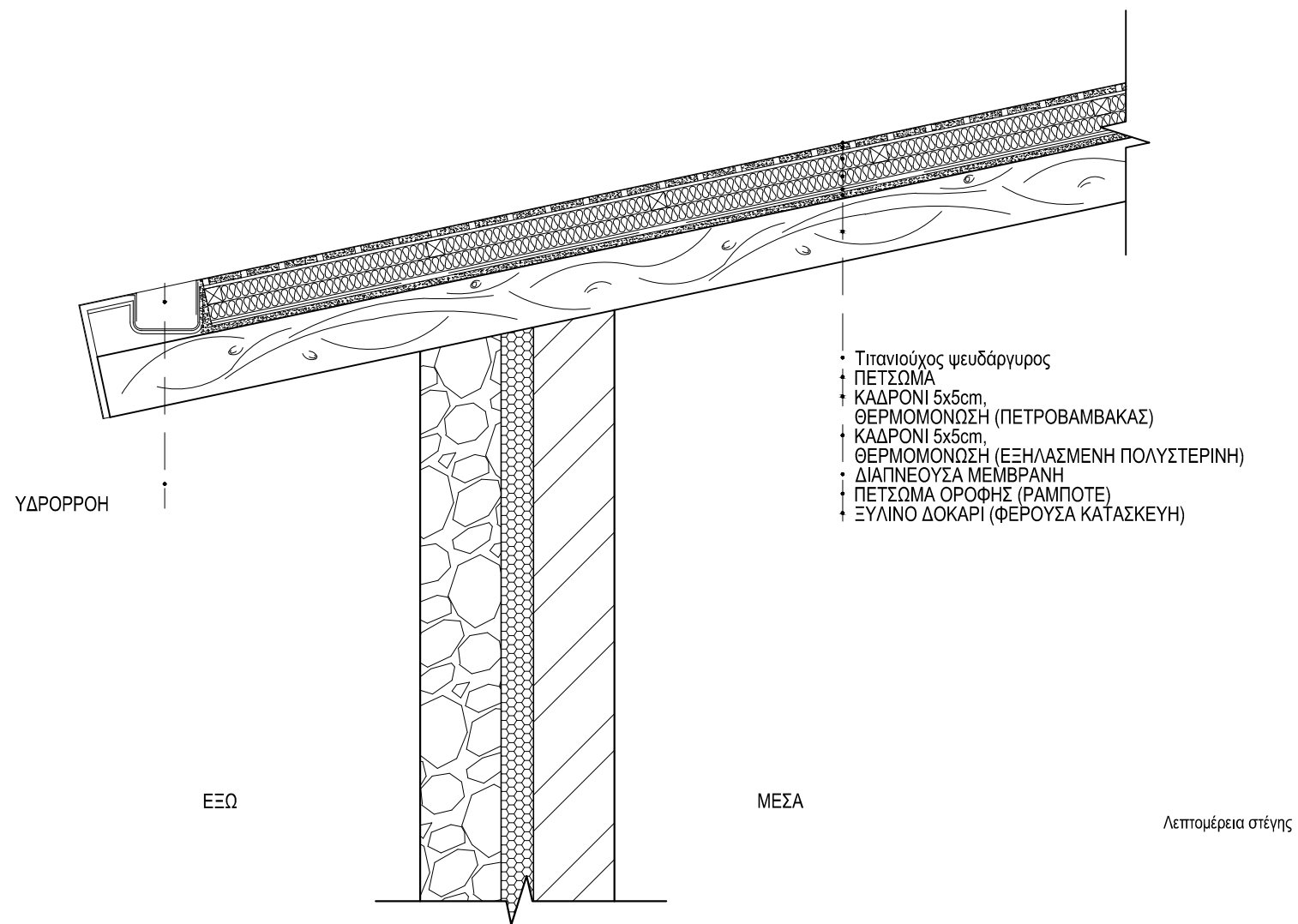

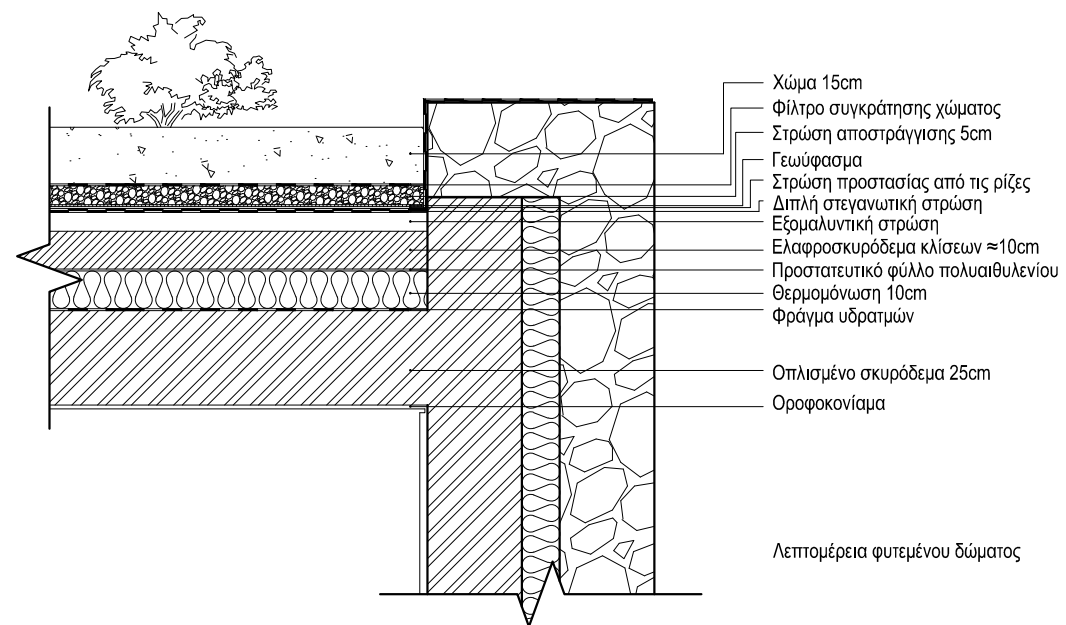
Κάτοψη υδροθεραπευτηρίου

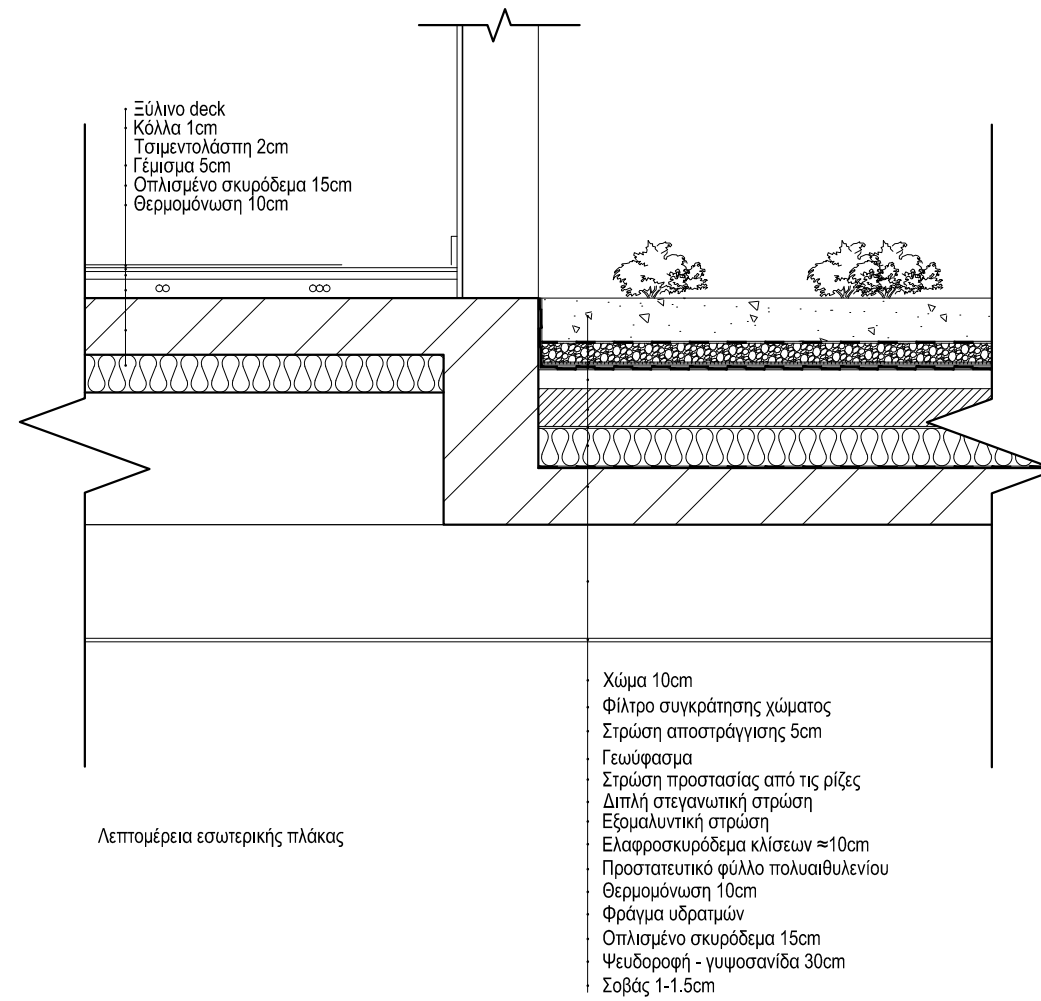

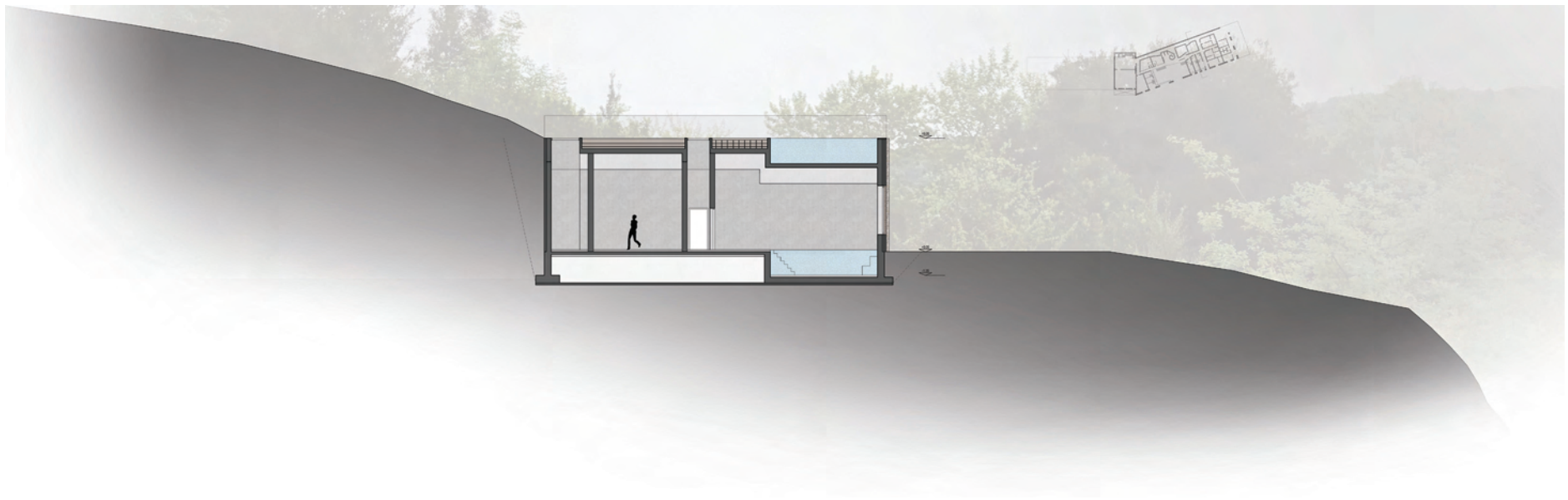

Βιβλιογραφία - Πηγές

Ψημένος, Σ. (2003). Ανεξερεύνητη Θεσσαλία και Βόρεια Στερεά, Αθήνα: Εκδόσεις Road

Θωμάς, Γ. (1991). Η ανέκδοτη Χωρογραφία της ανατολικής Θεσσαλίας από το Γρηγόριο Κωνσταντά, ένα χειρόγραφο του 1838, Βόλος, 1991

Stahlin, F (2008). Η αρχαία Θεσσαλία, γεωγραφική και ιστορική περιγραφή της Θεσσαλίας κατά τους αρχαίους ελληνικούς και ρωμαϊκούς χρόνους, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

Παπαγεωργίου, Κ. Αθ. (2001). Θεσσαλία, Αθήνα: Εκδόσεις Δημ. Ν. Παπαδήμα

Κλιάφα, Μ. (1983). Θεσσαλία 1881-1981, εκατό χρόνια ζωής, Αθήνα: Κέδρος

Sivignon, M. (1992). Θεσσαλία, γεωγραφική ανάλυση μιας ελληνικής περιφέρειας, Μετάφραση: Γιούλη Αναστασοπούλου, Αθήνα: Μορφωτικό Ινστιτούτο Αγροτικής Τράπεζας

Εκπαιδευτήρια Μαίρης Ράπτου, Αφιέρωμα 2003, Θεσσαλία, Περιβάλλον και Ανάπτυξη, Προβλήματα και Προοπτικές, Λάρισα, Ιούλιος 2003, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Συλλογικό έργο, Αναζητώντας την αρχαία Μελιβοία, Μελιβοία 2010

Πρόντζας, Β. (1992). Οικονομία και γαιοκτησία στη Θεσσαλία (1881-1912), Μελέτες Οικονομικής Ιστορίας, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης

Μαγνήτος, Ν. Ι. (1860). Περιήγησις, η Τοπογραφία της Θεσσαλικής και Θετταλικής Μαγνησίας, Αθήνα: Βιβλιοπωλείο Διονυσίου Νότη Καραβία

Γεωλογικός Χάρτης της Ελλάδος 1:50.000, Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, Φύλλο Καρίτσα

